

dies celebrabatur; Octa-
uum autem fuit quod cū
ad unie monasteria ueni-
remus. locum quendam
inadimus. in quo reflue-
tis nili aqua residens ue-
lut stagnum quoddam
effecerat in quo multe b-
bestie et precipue corcho-
drilli plurimi erant; Qui
cum ad temporem solis
erissent. resoluti circa ho-
ram stagni iacebant. ita
ut ignorantibus nobis
mortui uiderentur; Cum
accederemus ad uidenda
mirandamq; magnitudi-
nem bestiarum quas era-
mines putabamus. con-
tinuo ut sonitum pedum
senserunt erate. irruere
et insectari uehementer
nos ceperunt; Nos autē
magno cum clamore et
gemitu nomen cūsti do-
mini inuocauimus. cui
misericordia affuit. et bes-
tie que contra nos insur-
rerant. quasi ab ange-
lo repellente in stagnum

A Tercū libz qre in lib illoim sup mathj in fine p̄ explanas

protinus proiecte sunt;
Nos autem cursu concito
ad monasteria festinaui-
mus. gratias agentes
deo nostro qui nos de tan-
tis periculis liberauit
et tanta nobis ostendit
mirabilia. ipsi honor et
gloria in secula seculorū
amen. *Incip̄ p̄fatio Eua-
gij p̄sbri i uita sc̄i antoni*

✠ *Resbiter monachi.*

Peuagrius carno-
filio in cūsto salutem;
Ex alia in aliam linguā.
ad uerbum expressa trans-
lacio sensum operit. uelu-
ti lectum gramen sata strā-
gulat; Dum enim casib;
ac figuris seruit oratio.
quod breui poterat indi-
care sermone. longo am-
bitu circumacta uix ex-
plicat; hoc igitur ego
uitans. ita beatum An-
tonium repetente trans-
posui. ut nichil desit ex
sensu. cum aliquid ex uer-
bis desit; Alij sillabas
aucupentur et litteras.

tu quere sententiam;
Incipit prologus sancti atha-
 nasy episcopi in vita sancti
Optimi antonii mo-
 nasterii in istis uachis;
 certamen. aut equare
 egypti monachos. aut
 superare nitentes uirtu-
 tis instantia; **E**t enim
 iam apud nos plurima
 sunt monasteria. mona-
 chorum quoque nomen
 est celebre. et hanc uolu-
 tatem iuste quisque mira-
 bitur; **D**ranibus quoque
 uobis. optatum deus
 tribuet effectum; **Q**uo-
 niam igitur exegistis a
 me ut uobis scriberem
 de conuersatione sancti
 antony. uolentibus dis-
 cere quemadmodum
 ceperit. quod ue fuerit
 ante sanctum proposi-
 tum. qualem etiam ter-
 minum habuerit uite.
 et si uera sunt ea que de
 eo fama dispersit. ut ad
 eius emulationem atque
 exemplum uos institue-

re possitis. magna cum le-
 ticia suscepi uestre carita-
 tis imperium; **E**t enim mic-
 hi ingens lucrum est atque
 utilitas hoc ipsum quod
 recordor antony. et uos
 cum admiratione audie-
 tes. scio eius propositum
 cupere sectari; perfecta est
 siquidem ad uirtute uia.
 antonium scire quid fue-
 rit; **E**rgo ut breuiter dica.
 et omnibus quam de eo
 referentium sermo iactauit
 credite. et minima uos es-
 timare audisse de maximo.
 quia non ambigo nec eos
 omnia potuisse cognosce-
 re. cum ego rogatus a uo-
 bis quantacumque per epis-
 tolam significauero. non
 equalis sim meriti narra-
 turus; **S**ed et uos omnes
 hinc nauigantes studioso
 pertunctamini. quo sin-
 gulis que norunt referen-
 tiis. congrua dignaque
 tanti nominis relatio com-
 pleatur; **D**isponenda itaque
 post lectionem heterarum

uestrarum aliquos ad me
monachos inuitare. et
maxime eos qui crebro
ad eum ire consueuerat.
ut plenius aliquid addis-
cens. munera maiora uo-
bis transmitterem; Sed
quod et nauigationis tem-
pora labebantur. et lichte-
rarum portitor uehemen-
tissime festinabat. id eo qd
et ipse noueram. frequen-
ter enim eum uisitaui. et
que ab eo didici qui ad pre-
bendam ei aquam non par-
uum tempus cum eo fe-
cit. dilectioni uestre indi-
care properaui. utrobique
curam ueritatis habens.
ut neque plus aliquis au-
diens miraculorum con-
gestionem non credat. nec
rursus meritis eius infe-
riora cognoscens non pu-
tet dignum esse miraculo
pro tanti nominis uiro;

Igitur **Incapit uita sancti**
anto antonii monachi
nii ab athanasio episcopi
nobilibus copo edita;

religiosis qd parentibus
ab egypto oriundus fuit.
tanta nutritus suorum
cura. ut nichil aliud pter
parentes domumque cog-
nosceret; Et cum iam p-
puer esset non se litteris
erudiri. non ineptis in-
fantum iungi passus e-
fabulis. sed omni deside-
rio flagrans secundum
quod scriptum est. inno-
center habitabat domu;
Ad ecclesiam quoque cum
parentibus sepe conue-
niens. nec infantum las-
ciuas. nec puerorum neg-
ligentiam sectabatur.
sed tantum que legeba-
tur ascultans. utilitate
preceptorum uite insti-
tutione seruabat; Non
suis ut solet illa etas p-
uarijs delicatis qd cibis
umquam tedio fuit. non
esse mollioris blandime-
ta sectatus est. hijs solu
que dabantur ei conten-
tus. nichil amplius re-
quisiuit; Post mortem

autem parentum ambo-
rum annorum circiter
decem et octo seu uiginti.
cum sorore ad modum
paruula derelictus. et do-
mus et sororis honesta
curam gerebat; Nec dum
uero sex fluerant menses.
quibus ad ecclesiam ut so-
lebat occurrens. recorda-
batur quomodo et apos-
toli omnibus spreto secu-
ti fuissent saluatorem. et
multi in actibus aposto-
lorum facultatibus suis
uenditis. prena ad pedes
eorum detulissent. egenti-
bus partienda. que uel q
quanta spes isdem repo-
sita esset in celis; Taha se-
cum reuoluens intrauit
in ecclesiam. et accidit ut
tunc euuangelium lege-
retur. in quo dominus di-
xit ad dyutem; Si uis per-
fectus ^{esse} uade et uende om-
nia que habes et da pau-
peribus et ueni sequere
me. et habebis thesaurum
in celo; Quo audito. quasi

diuinitus huiusmodi ante
memoriam concepisset. et
ueluti propter se hec esset
scriptura recitata. ad se do-
minicum traxit imperium.
statim q; regressus possesi-
onem quam habebat. ari-
re autem erant trecenti iu-
geres et ualde optimi ui-
cuis largitus est. ne in ali-
quo aut sibi aut sorori mo-
lestia gigneretur; Cetera ue-
ro que in mobilibus possi-
debat uniuersa uendidit.
et aggregato non eriguo
preno indigentibus dedit.
parius tamen ob sororem
reseruatis. que et seru et e-
tate uidebatur infirmior;
Rursus autem ad ecclesia
ingressus. cum audisset do-
minum in euuangelio di-
centem nolite cogitare de
crastino. reliquam quoq;
porcionem pauperibus d-
distribuit. neq; se uersari
passus est domi. sed sorore
fidelibus. ac uotis uirgini-
bus commendata ut caru
nutiretur exemplo. ipse ia

omnibus seculi vinculis
liberatus. asperum atq; ar-
duum arripuit institutū;
Nec dum autem tam cre-
bra erant monasteria in
egypto. neq; omnino ani-
am solitudinem quisquā
nouerat. et quicumq; in
xpisti seruitute sibi met p-
desse cupiebant. haut pro-
cul a sua uillula insticie-
bantur; Erat igitur in a-
gello uicino sener quidā
uitam solitariam a prima
sectatus etate; Hunc anto-
nius emulatus est ad bo-
num. et primo quidem i-
cipiens etiam ipse in locis
paululum a uilla remo-
oribus manebat. ex inde
autem si quem uigilante
in hoc studio comperiret.
procedens querebat ut
a pes prudentissima. nec
ad habitaculum suum an-
te remeabat. nisi eius que
cupiebat frueretur aspec-
tibus. et sic tamquā munc-
re mellis accepto. abibat
ad sua; Tali ibidem insti-

tutus exordio cum per
dies singulos ita animū
roboraret. ut nec opum
paternarum nec suorum
meminisset affinium:
omne etiam desiderium
et sollicitudinem erga
id quod ceperat exerce-
ret operabatur manibus
suis. sciens scriptum esse.
qui non operatur nec
manducet; Mercedem
sane operis sui precio pa-
nis excepto. egentibus
largiebatur; Orabat fre-
quenter. quippe qui di-
dicerat quod oporteret
sine intermissione deū
rogari; Auditioni etiam
scripturarum ita studiū
commodabat. ut nichil
ex eius animo laberetur.
sed uniuersa precepta do-
mini custodiens memo-
riam pro libris haberet;
Sic suam uitam institu-
ens ab uniuersis fratribus
puro diligebatur affectu.
et omnibus ad quos p-
gebat obediens propri-

as singulorum gratias
 habebat; huius conti-
 nentiam illius iocundi-
 tatem sectabatur; Istius
 lenitatem. illius uigila-
 tiam. alterius legendi e-
 mulabatur industriam;
 istum ieiunantem. illum
 humi quiescentem mira-
 batur; Alterius pacienci-
 am. alterius mansuetu-
 dinem predicabat; Om-
 nium quoque uicariam
 erga se retinens caritate
 atque uniuersis uirtutum
 partibus unigatus ad se-
 dem propriam reuerte-
 batur. ibi secum uniuer-
 sa pertractans. omnium
 in se bona nitebatur ex-
 primere. Neque enim ad-
 uersus coeuos aliquan-
 do mouebatur. sed ea tan-
 tummodo flamma egre-
 gio uero creste erat in pec-
 tore ne secundus cuiquam
 in predictis operibus in-
 ueniretur; Et hoc ita fa-
 ciebat ut cum omnes
 gloria ante iret. omni-

bus tamen carus esset;
 Nam et uicini et mona-
 chi ad quos sepe uenie-
 bat antonium uidentes
 deicolam nuncupabant.
 indultis quoque nature uoca-
 bulis. quidam ut filium
 alij ut patrem diligebant.
 Dum hec gerebat anto-
 nius. quibus omnium
 in se prouocabat affectu
 inimicus nominis xpisti
 ani diabolus impacien-
 ter ferens tantas in ado-
 lescente uirtutes. ueteranus
 eum aggressus est fraudibus.
 et primo quidem temp-
 tans. si quomodo posset
 ab arrepto eum institu-
 to detrahere inmittebat
 ei memoriam possessionum.
 sororis defensionem ge-
 neris nobilitatem amore
 rerum fluxam seculi glo-
 riam. esse uariam delecta-
 tionem. et reliqua uite re-
 missioris blandimenta.
 postremo uirtutis arduum
 finem. et maximum pue-
 niendi laborem necnon

corporis fragilitatem. et
etatis spacia prolixa. pro-
fus maxima ei cogitatio-
num caliginem suscita-
uit; Postquam autem o-
rationibus eius ad do-
minum effusis. per passi-
onis fidem se intellexit eli-
di. consueta aduersum om-
nes adolescentes arma ar-
ripiens. nocturnis eum in-
quietabat illecebris. per
dies etiam tam apertis ad
eum celis iruebat. ut nul-
lus ambigeret quin anto-
nius contra diabolum di-
micaret; Nam et ille cogi-
tationes sordidas cona-
batur inferere: et hic ora-
tionibus eas amouebat;
At dum ille titillabat sen-
sus naturali carnis ardo-
re; hic fide ac ieiunijs cor-
pus omne uallabat; Ille
per noctis in pulchre mu-
lieres uertebat ornatum.
nulla omittens figmenta
lasciue. hic ultucis gehen-
ne flammis. et dolorem
vermium recordans. cogi-

tationi libidinum obici-
ebat; Ille adolescentie lu-
bicum iter ad ruinam faci-
le proponebat. hic eter-
na iudicij futuri tormēta
considerans. illesam ani-
me puritatem per temp-
tamenta seruabat; Ista
autem omnia ad confu-
sionem dyaboli fiebant;
Qui enim similem se deo
fieri posse existimabat.
nunc ab adolescente ut
miserrimus deludebat.
et qui contra carnem et
sanguinem gloriabatur
cum magna exultatione
ab homine carnem ges-
tante superabatur; Ad-
iuuabat enim seruum
suum dominus. qui nos-
tri gratia carnem susci-
piens uictoriam corpori
contra dyabolum largi-
tus est. ut singulis ita
certantibus apostolici
liceret proferte sermonē.
non ego. sed gratia dei
que mecum est; Ad pos-
tremum cum nec hoc ar-

gumento destituere pos-
 set antonium draco ce-
 terimus. et uideret se
 semper ab eius cogitaci-
 onibus repelli. secundū
 quod scriptum est sordes
 dentibus et ululans q̄
 lis est merito. talis appa-
 rebat et uultu. puer hor-
 ridus atq; niger. ad ei-
 se genua prouoluens.
 humana uoce deflebat
 dicens. multos seduri.
 plurimos decepi. nunc
 autem ut a ceteris sanc-
 tis ita. et tuo labore sum
 superatus; Quem cum
 interrogaret antonius.
 quis nam esset qui tali-
 a loqueretur ait; Ego
 sum fornicationis ami-
 cus. ego multimoda ad-
 uersum omnes adoles-
 centes turpitudinis ar-
 ma suscepi. erinde spiri-
 tus fornicationis uocor;
 Quantos pudice uiue-
 re disponentes fefelli.
 quot tenuiter incipien-
 tes ad sordes pristinas

redire persuasi; Ego sum
 propter quem propheta
 lapsos increpat dicens;
 Spiritu fornicationis se-
 ducti estis; Et reuera per
 me enim et illi fuerant
 supplantati; Ego qui te
 ipsum sepe temptaui. et
 semper repulsus sum; Cū
 hoc xpisti miles audisset
 gratias agens deo. et lar-
 gitorū aduersus inimicū
 confortatus audacia ait;
 Vultum ergo despectibi-
 lis es. multumq; cōtemp-
 tibilis; Nam et obscuritas
 tua. et etas. infirmarum
 signa sunt rerum; Nulla
 michi iam de te cura est;
 Dominus michi adiutor
 est. et ego erultabo super
 inimicos meos; Et statim
 ad uocem cantantis fan-
 tasina quod uidebatur
 euauit; Hec autem an-
 tonio contra dyabolum
 fuit prima uictoria. imo
 uirtus in antonio salua-
 toris. qui peccatum in
 carne condempnauit.

ut iustificatio legis in
bis compleretur. qui nō
secundum carnemambu
lamus. sed secundū spiri
tum; Sed neq; antonio
dedit securitatem hic vi
triumphus. nec dyabolo
defecere semel fracte iures;
Nam et iste ut leo rugiēs
quererebat aditum p que
posset irumpere. et ille
scripturarum doctus elo
quio. multas esse demo
num deceptiones sollem
propositum labore serua
bat. considerans quia pos
sit sathanas in carnis col
luctatione superatus no
uarum arcium aduersus
eum machinas commo
uere; Idcirco magis ac
magis subiugabat cor
pus suum. ne victor alio
rum in alijs uinceretur;
Disponens igitur durio
in se uite lege constingere.
et cum omnes infatiga
bilem adolescentis mira
rentur instanciam. sanc
tum toleranter ferebat.

laborem. quia uolunta
rie seruitutis longum
in dei opere studium cō
suetudine in naturam
uertebat; In edie autē
et uigiliarum intantū
patiens erat ut creduli
tatem uiribus uinceret;
Pernoctabat in oratio
nibus sepiissime. cecibat
in die semel post solis oc
casum. non nunquam
bidui. tandem sic p ma
nens. quarta demum
die reficiebatur; Sume
bat uero panem et sal.
potum q; aque p parū;
De caribus uero et ui
no recitare melius puto
quam quicquam dice
re. quando nec apud
plurimos quidem mo
nachorum istius modi
aliquid reperiatur; De
a autem membra con
cedens. unco conterro
et alio utebatur; Ali
quociens etiam super
nudam humum iace
bat. unguenta penit

repudiatis cum diceret
 minime posse utencium
 et precipue iuuenium cor
 pora roborari nisi olei es
 sent lenitate mollita. o
 portere econtrario aspe
 ros carni labores impe
 ran. secundum apostoli
 preceptum dicentis. qñ
 do infirmior tunc fortior
 sum; Asserebat sensum
 animi sic posse reuiuif
 cere si corporis impecus
 fuissent fatigati; vnde
 nec temporum longitu
 dine laborum merita
 pensabat. sed amore et
 famulatu spontaneo s
 semper tamquam i pñ
 cipis constitutus ad p
 fectum diuini metus
 desiderium concitabat.
 uouis q̄ cupiens auge
 re prete uita. supradicti
 doctoris sermonum re
 cordabatur qui ait. pre
 terita obliuiscens. et in
 futurum conualescens.
 Meminerat quoq̄ helie
 prophete dicentis. uiuit

dominus cui asto hodie
 ante ipsum et diserebat
 cur hodie esset appositū.
 qui non computabat he
 lyas preteritum tempus.
 sed tamquam cotidie in
 certamine constitutus.
 talem se cupiebat prebe
 re qualem sciebat dignū
 dei esse conspectibus pu
 rum corde. et paratum
 obedire uoluntati eius;
 Igitur secum reputans
 oportere dei famulum
 er instituto magni helie
 eremplum capere. et ad
 illud speculum uitam suā
 debere componere. ad se
 pulchra non longe auul
 la constituta secessit. vni
 de cognitis mandauit.
 ut statutis diebus sibi a
 limenta deferret; Et cū
 in vna memoria supra
 dictus frater eum clau
 sisset solus ibidem mora
 batur; Metuens ergo di
 abolus. ne accessu tempo
 ris heremum quoq̄ ha
 bitari faceret ita eum ag

gregatis satellitibus suis uaria cede lacerauit. ut doloris magnitudo et motum auferret et uocem; Nam et ipse postea referebat uulnera fuisse tam graua ut uniuersa hominum tormenta superarent. sed dei prouidencia que nunquam in se sperantibus deest conseruabat antonium. Alio die is quem supra diximus frater aduenit. cibos deferens assuetos. inuenit q̄ eum contractis foribus in terra iacere quasi mortuum. et humeris impositum ad uillule domicilium deportauit; Quo audito. ingens uicinarum. acq̄ affinium multitudo concurrens. tuste in medio positi funeris reddebat officium; Et iam media noctis parte transgressa. grauis per uigiles omnium oculos uicerat sopor. cum antonius a

nima paululum redente. suspirans eleuauit caput. et postquam ceteris alta quiete prostratis. eum a quo delatus fuerat. uigilare conspexit. nutu aduocans obsecrauit. ut nullo penitus ericato. ad pristinum se referret habitaculum; Delatus ergo iuxta morem solus iterum permanebat. et stare quidem propter recentes plagas non poterat. orans uero prostratus. post orationem clara uoce dicebat; Ecce ego hic sum antonius. non fugio uestra certamina. eam si maiora faciatis. nullum me separabit a caritate ipisi; Psallebat q̄ dicens; Si constiterint aduersum me castra non timebit cor meum; Laeta eo dicente. bonorum hostis diabolus admiratus. quod post tot uerbera ausus fuisset

reuerſi. congregatis ca
 nibus ſuis et proprio e
 tuore ſe lamians. uide
 tiſ ait. quoniam neq; ſ
 ſpiritu fornicationis nec
 corporis doloribus ſupe
 ratuſ. inſuper audac
 ter laceſſit uos. Omnia
 arma arripite. acruſ no
 biſ impugnandus eſt. ce
 det ſare quos prouocet.
 Dixit et adhortantiſ uo
 cem audiencium turba
 conſenſit. quia in nume
 ras habet dyabolus ar
 tes nocendi; Sonituſ i
 gitur repentinuſ incre
 puit. ita ut loco fundituſ
 agitato. et parietibuſ
 patefactiſ multiphana
 demonum turba erinde
 ſe effunderet; Nam et beſ
 tiarum et ſerpencium for
 maſ induentes omnē
 protinuſ locum repleue
 re fantaſiaſ leonum. tau
 rorum. luporum. aſpidū.
 ſerpencium. ſcorpionū.
 ueenon et pardoriū. atq;
 urſorum et hec ſingula

ſecundum ſuam natura
 formam fremebant; Ru
 giebat leo occidere uoleſ.
 taurus mugitu et cornib;
 minabatur. ſerpentiſ ſibi
 lum perſonabat. luporu
 impetuſ immittebantur.
 parduſ diſcolor atergo q
 auctoriſ ſui calliditateſ
 uariuſ indicabat. truceſ
 omnium uultuſ et uo
 ceſ horride duruſ audit;
 Antoniuſ flagellatuſ atq;
 conſeſſuſ ſeneſcebat quide
 aſperiores doloreſ corpo
 riſ. ſed incertuſ durabat
 mente per uigili. et licet
 gemitum uulnere carniſ
 erprimeret. ſenſu tamen
 idem permanenſ. quaſi
 de inimiciſ luderet loq
 uatur; Si uirum aliqd
 haberetiſ. ſufficeret un
 er uobiſ ad prelium; Sed
 quia domino uoſ ener
 uante frangimini. multa
 temptatiſ inferre terro
 reſ. cum hoc ipſum infir
 mitatiſ iudiciuſ ſit. qd
 irrationabilium formaſ

induntis bestiarum; Purus
q̄ confidens aiebat; Si qd̄
ualetis. si uobis in me do-
minus potestatem dedit.
ecce presto sum deuorate
concessum; S̄ in uero non
potestis: cur frustra ueni-
mini; Signum enim uo-
bis crucis et fides ad do-
minum. in expugnabilis
murus est. Multa contra
eum minitantes fremen-
bant dentibus suis quod
nullus temptamenta se-
queretur effectus. sed max-
ime e contrario gigneret
illusio; Non oblitus ihesu
colluctationem serui sui.
eidem factus protector;
Deniq̄ cum eleuaret o-
culos desuper uidit culmē
aperiri. et deductis tene-
bris radium ad se lucis i-
fluere; Post huius splen-
doris aduentum. nec de-
monum aliquis appa-
ruit. et corporis dolor ex
templo deletus est. Edifi-
cium quoq̄ quod paulo
ante dissolutum fuerat

instauratum est; Illico p̄
sentiam dominum intel-
lent. et ex intimo pecto-
re trahens longa suspi-
ria: ad uisionem que ei
apparuerat loquebat̄
dicens; Vbi eras ihesu
ubi eras: quare apri-
ncipio non affuisti ut sa-
nares uulnera mea. Et
uox ad eum facta est di-
cens; Antonium hic etiam.
sed expectabam uidere
certamen tuum; Nunc
quia dimicando iurli-
ter non cessisti. semper
auxiliabor tibi; et faciā-
te in omni orbe nomi-
nari; Hys auditis erur-
gens in tantum robo-
ratus orabat. ut intel-
ligeret plus se recepisse
tunc uirtum quam ante
perdiderat; Erat autē
tunc antonius annos
natus triginta et quinq̄;
Et in cum uoluntati pr-
prompte merita glori-
osa succederent. uadēs
ad supradictum senem

precabatur ut in deserto
 pauper abiret; Causan-
 te illo senile eum: reiq;
 nouitatem solus coten-
 dit ad montem. et here-
 mi ad huc monachus ig-
 note. rupto meti uiam
 conatus est pandere; S;
 nec tunc cessauit infan-
 gabilis aduersarius. Na
 impedire eius propo-
 situm uolens. argenteum
 iniuere discum proie-
 cit; Quo uiso antonius:
 callidi artificis agnouit
 astuciam: stans q; intre-
 pidus et discum toruis
 intuens oculis. doli auc-
 torem in fantasmate ob-
 iurgabat argenti: talia
 secum reputans; Vnde
 hic in deserto discus. flui-
 um hoc iter est: nulla s;
 sunt uestigia commean-
 tum. lapsus de sarcina
 pro magnitudine lace-
 re non potuit; Sed et
 qui perdidit reuersus:
 obsolitudinem locorum
 inuenisset profecto quod

ruerat; hoc artificium tu-
 um est dyabole: non im-
 pedies uoluntatem mea:
 argentum tuum tecum
 sit in perditione; hoc illo
 dicente: discus ut fumus
 a facie eius euauit; De
 hinc non ut ante fanta-
 siam: sed ingentem mas-
 sam auri iacentem in iti-
 nere conspexit; Verum h
 hanc utrum dyabolus si-
 mulauerit: an ad anto-
 nium comprobandum
 qui nec ueris opibus in-
 escaretur: uirtus celestis
 ostendit ignoratur; hoc
 tantum agnouimus. qa
 quod iustum est aurum
 fuit; At ille magnitudi-
 nem ammiratus radian-
 tis metalli: rapido quasi
 quoddam uitaret incen-
 dium ad montem usq;
 perrexit: ibi q; flumine
 transuadato inuenit cas-
 tellum desertum: plenu
 ob tempus et solitudinem
 uenenatorum animaliu;
 In quo se constituens: no

uus hospes habitabat:
statim q̄ ad eius aduen-
tum ingens turba serpe-
cum quasi persecutorē
passa profugit; At ille ob-
structo lapidi introitu:
panes mensuum sex ut
thebeis mos est secum re-
condens: nam crebro per
annum incorrupti diuare
solent. necnon et aque ha-
bens eriguum solitarius
perdurabat. nusquam i-
de procedens: nū quam
aliquem suscipiens: itan-
tum ut cum bis in anno
per tectum desuper pa-
nes acciperet nullum cū
deferentibus haberet col-
loquium; Multis igitur
uidendi eum desiderio: &
studio requirendi ante
ostium eius pernoctan-
tibus audiebantur. ut u-
uulgi uoces aduersus an-
tonium tumultus q̄ dice-
tium; Quid te nostris in-
gens habitaculis: Quid
tibi et deserto. Abscece a
finibus alienis: nō potes

hic habitare: Non insi-
dias sustinere; Et p̄mo
quidem qui foris erant
estimabant aliquos ho-
mines scalis postas in-
troisse: ubiq̄ contendere;
Postquam autem per-
cauernam introspicien-
tes nullum uiderunt:
demonēs contra eum
intellerere contendere:
et nimio metu territi
antonij auxilium flagi-
tabant; At ille ostio p̄-
pinquans ad consolā-
dos fratres ne timerēt
atq̄ ut inde recederent
precabatur: trepidan-
tibus q̄ asserbat. a de-
monibus incuti metū;
Signate uos inquitens:
et abite secum: ipsos q̄
semet ipsos sinite delu-
dere; Itaq̄ reuertentib;
illis hic remanebat il-
lesus: nec unquam in-
certamine lassabatur;
Accedencum enim aug-
menta profectuum: u-
debilitas repugancia

64
marimum eius conten
tioni leuamen addide
rant: dum eius animo
constanciam suggere
bant; Rursum q̄ ad he
remum uenientibus tur
bis que iam mortuum
cum se estimauerant re
puras: ille psallebat
inuisecus; Erurgat de
us et dissipentur inimi
ci eius: et fugiant qui
oderunt eum a facie ei;
ut fumus minuitur de
ficiat. ut liqueat cera
a facie ignis. ita pereat
peccatores a facie dei;
Et iterum; Omnes gen
tes circumdederunt me:
et in nomine domini
uindicaui in eis; Sic an
nis uiginti solitarie tūf
actis. atq; ab hominū
segregatus aspectibus:
cum magna et propo
siti inuitari cupientū
et notorum multitudo
concurreret: necnō et
patientium infinita ad
se caterua conglomerata

ret. tandem pene iam fo
ribus euulsis. quasi ex
aliquo celesti adito con
secratus apparuit; Ob
stupuerunt uniuersi. et
oris gratiam et corporis
dignitatem: quod nec
per quietem incumuerat:
nec ieiunijs demonūq;
certamine faciem pallor
obsederat: sed econtrari
o quasi nichil temporis
egisset antiquus memb
rum color perseuerabat;
Porro quanta miracula:
que in illo animi puri
tas fuit; Numquam hi
laurate nimia solutus
i risum est: numquam
recordacione peccati tūf
tia ora contraxit. nō mag
nis stupendum se elatus
est laudibus; nichil illo
indecens solitudo: nichil
asperum cottidiana cum
hostibus bella contule
rant: temptata mens e
quali ad cuncta ferebat
examine; Plurimos igit
ab immundis spiritibus:

et infirmitatibus uarijs
dei gratia per anconium
liberauit; Sermo eius sa-
le conditus solabatur in
mestis. docebat inscios.
concordabat iratos. om-
nibus suadens nichil a-
mori xpisti ante ponēdū;
Proponebat q̄ ante oculo-
los bonorum magnitu-
dinem futurorum. et dei
clemenciam. et beneficia
reterebat indulta quod
proprio filio suo non pe-
perit. sed pro nostra om-
nium eum salute tradi-
dit; Nec mora plures au-
diencium ad humanar-
um rerum contemptum hec
eius suasis oratio. et ha-
bitandi heremum istud
erordium fuit; Quid sa-
ne et maissenoytarū opi-
do gestum sit. non transi-
bo silencio; Nam cum fra-
tres uellet inuisere. et ri-
uulum fluminis nili qui
coccodrillis et multis ei
fluminis bestijs plenus
erat transuadare esset ne-

cesse. tam cum comitibus
suis transiit ille. quā
inde redyt in columis;
Rursus q̄ in pristinis la-
boribus perseuerans.
nouos antiquos q̄ mo-
nachos pro etate. uel te-
pore paterno modera-
batur affectu;

Quadam autem die
cum a congregatis
fratribus rogaretur ut
isdem institutoria pre-
cepta largiretur. cū pro-
phetica fiducia exaltās
uocem dicebat. ad omnē
quidem mandatorum
disciplinam scripturas
posse sufficere. sed et hoc
optimum fore si mutuis
se inuicem fratres con-
solarentur sermonibus;
Et uos ergo inquit ut
patri referte que nostis.
et ego que per longam
etatem consecutus sū
quasi filijs indicabo;
hoc autem sit primū
tunctis in commune
mandatum. nullum

in arrepti propositi ui
 gore lascescere: sed q̄si
 incipientem augere sem
 per quod cepit: p̄ser
 tum cum humane uite
 spacia eternitati compa
 rata. breuissima sunt ac
 parua; Ita erorsus paulu
 lum siluit: et ammira
 tus dei nimiam largita
 tem: rursus adiecit dices;
 In presenti hac uita eq̄
 lia sunt pro rerum com
 mutatione cōmetia: n̄
 maiora recipit ab emen
 te qui uendit: promissi
 o autem uite eterne uili
 precio comparat; Scrip
 tum est enim; Dies uite
 nostre septuaginta āni;
 Si autem in potentati
 bus octoginta anni:
 Quicquid reliquum ē
 labor et dolor; Quanto
 ergo octoginta. aut cen
 tum. aut multos annos
 laborantes in dei opere
 uiremus: non pari te
 pore regnaturi sumus
 in futuro. sed p̄ ānis sup̄

dictis: omnium nobis
 seculorum regna tribuen
 tur; Non terram heredi
 tabimus sed celum: corp̄
 quoq; corruptum relin
 quentes: id ipsum cum
 incorruptione recipiem;
 Ergo filioli non uos aut
 tedium defatiget: aut va
 ne glorie delectet ambitio;
 Non sunt enim inquit cō
 digue passionēs huius
 temporis ad futurā glo
 riam: que reuelabitur ī
 nobis; Nemo cum asper
 erit mundum reliquisse
 se arbitretur ingentia:
 quia omnis terra ad in
 finitatem celorum com
 parata. breuis ac parua
 est; Si ergo nec uniuerso
 orbi renunciantes dignū
 aliquid habitaculis pos
 sumus compensare ce
 lestibus: se vnusquisq;
 consideret. et statim itel
 liget paruis thesauris et
 parietibus uel modica
 auri porcione contemp
 ta: nec gloriam se debere

quasi magna dimiserit.
nec tedere. quasi parua
sit recepturus; vt enim
contempnit aliquis vnā
eram dragmam: ad drag
mas centum aureas con
quirendas: ita etiam qui
totius orbis dominium
dereliquit centuplum de
melioribus premijs in
sublimi sede percipiet;
Ad summum illud p̄spi
cere debemus: quod et
si nostras uelimus reten
tare diuicias: tamen lege
mortis ab ipsis deuella
mur inuiti: ut in libro ec
clesiastes scriptum est: quā
nescit homo quid sit post
eum in labore suo; Cur
igitur non faciamus de
necessitate uirtutem: cur
non ad lucranda regna ce
lestia ultro relinquimus:
quod lucis istius sine per
dendum est; Nichil eorū
cure sit xp̄stianis. q̄ seculū
auferre non possunt; Illū
potius debemus expete
re: quod nos ducat ad ce

lum sapienciam: scilicet
castitatem. iusticiam. uir
tutem. sensum. peruiigi
lem: pauperum curam:
fidem in xp̄sto robustā:
animum ire uictorem:
hospitalitatem; hec sec
tantes. mansionem nobis
in terra quictorū scdm
euangelium preparabi
mus; Consideremus nos
dei esse famulos. et ser
uitutem debere ei a quo
creati sumus; vt enim
seruus preteriti gracia
famulatus presens aut
futurum non contemp
nit imperium: nec audeat
asserere quod ex labore
transacto instantis ope
ris habere debeat liber
tatem. sed iugi studio et
andem semper exhibet
seruitutem: ut et domi
no placere possit. et ne
metum lucretur et uer
bera: sic et nos congru
it parere preceptis domi
nis: scientes quod equus
ille retributor. in quo q̄

^{ue}
 q; intierit in eo sit iudi
 caturus: quod prophe
 tica per ezechielem uo
 ce testatur; Nam et i fe
 lir iudas propter vni
 us noctis impietatem:
 omni preteriti temporis
 labore priuatus est; Id
 ideo tenendus est conti
 nuus rigor instituti ha
 bentibus dominum:
 auxiliatorem: sic scriptu
 est. quia omni operan
 ti bonum et deus coo
 peratur; Id ueritiam
 autem calcandam apol
 toli precepta replicem:
 quibus se mori cotidie
 testabatur; Similiter
 et nos humane condi
 tionis uitam anticipē
 retractantes: non pec
 cabimus; Cum enim er
 atati a somno ad uespe
 ram nos peruenire du
 bitemus: et quieti cor
 pora concedentes de lu
 cis non confidamus ad
 uentu: et ubiq; nature
 nostre ac uite incerte

memores domini nos in
 telligamus prouidencia
 gubernari non modo nō
 delinquimus. aut aliqua
 fragilitate raptabimur.
 sed nec uascemur quidem
 aduersus aliquem: nec
 terrenos congregare the
 sauros ambiemus. quin
 potius metui cotidiani
 recessus: et se iungendi
 corporis iugi meditacio
 ne omnia caduca calca
 bimus; Cessabit mulie
 rum amor. libidinis i cen
 dium extinguetur. inui
 cem nobis debita uost
 donabimus. ante oca
 los semper habentes
 ultime retribuciois ad
 uentum. quia maior for
 mido. et penarum hor
 ridus timor et lubrica
 carnis incendia dissoluit.
 et ruentem animam q̄si
 ex aliqua rupe sustentat.
 Ideo q; precor ut ad finē
 propositi omni labore
 tendamus; Nemo post
 tergum respiciens loch

imitetur uxorem. preser-
tim cum dominus dixe-
rit. nullum ponentē ma-
num super aratrum. et
retro respicientem dignū
esse regno celorum; Respi-
cere autem retro nichil a-
liud est. quam in co pē-
teri quod cepens. et mū-
danis iursum desiderijs
obligari; Nolite queso vir-
tutis tamquam impossi-
bile nomen pauere. nec
peregrinum uideat uo-
bis aut procul positum
hoc studium. quod ex nos-
tro pendet arbitrio. hui-
operis homini inserta ē
natura. et eius modi res
est que nostram tantum
modo uoluntatem exsp-
tat; Greca studia qui nes-
cit transmarina sectatur.
et in alieno orbe consti-
tutus manuum litterarū
querit magistros; Nobis
nulla proficiscendi. nulla
transfretandi fluctus ne-
cessitas unminet. ī omni
sede terrarum constituta

sunt regna celorum; Unde
de dominus ait; Reg-
num dei intra uos est;
Virtus que in nobis est.
mentem tantum requi-
rit humanam; Cui enī
dubium est quā natu-
ralis anime puritas?
si nulla fuerit extrinse-
cus sorde polluta fons
sit et origo uirtutis.
Bonam eam necesse
est. creauerit bonus cre-
ator; Quod si forte tūc
tabimur audiamus
ihesum filium naue po-
pulo dicentem; Rectū
facite cor uestrum ad
dominum deū israel;
Nec iohannes dissonā
inculit de uirtute sen-
tentiā predicans. ar-
tas facite semitas eius;
Siquidem hoc est rectā
esse animam. cum eius
principalis integritas.
nulla uiciorum labe
maculatur; Si naturā
mutauerit. peruersa
tunc dicitur; Conditio

si seruetur. uirtutis est;
 Animam nostram com-
 mendauit nobis deus.
 seruemus depositum
 quale accepimus; Ne-
 mo causam potest erri
 secus situm esse quod i
 se nascatur; facturam
 suam qui fecit agnoscat
 opus suum inueniat ut
 creauit; Sufficit nobis
 naturalis ornatus; Ne
 deturpes o homo quod
 tibi largicio diuina con-
 cessit; Opera dei immu-
 tare uelle pollucere est;
 Illud etiam sollicite pro-
 uidere debemus ut tyra-
 nicam ire superemus
 insaniam quia scriptu
 est; Iracundia uiri iusti-
 nam dei non operat;
 Et iterum; Desiderium
 concupiscens parit pec-
 catum; quo perfecto
 mors gignitur; Diui-
 ne preceptum uocis e
 ut iugi custodia tinea-
 mur animam nostra.
 quia exercitatos ad sup

plantandum habemus
 inimicos. Demones sali-
 ter contra quos nobis
 secundum apostolicam
 contestationem pugna
 sine federe est; sicut enim;
 Non est nobis colluctatio
 aduersus carnem et san-
 guinem sed aduersus pri-
 cipes et potestates huius
 mundi. aduersus spirta-
 lia nequicie in celestibus;
 Ingens eorum turba istu
 peruolat aerem. no pcul
 a nobis hostium carerua
 discurrit. et diuersitatem
 quidem eorum non est
 mee paruitatis expone-
 re. sed hanc maioribus
 concedo rationem; Ad
 autem in promptu est;
 et ignorare non expedit.
 dolos saliter. aduersum
 nos compositos breuiter
 indicabo; hoc primum
 mentibus debemus affi-
 gere. nichil deum fecisse
 quod malum est. nec ab
 eius institutione demo-
 num cepisse principia;

Peruersitas ista non na-
ture sed uoluntatis uici-
um est; Boni enim ut po-
te a deo conditi. a proprio
mentis arbitrio ad terrā
ruere de celis. ubiq; in ce-
ni sordibus uolutati gen-
tilitatis impijs constitu-
ere cultās; Et nunc nostri
torquentur inuidia. atq;
uniuersa mala commo-
uere non cessant. ne pristi-
nis eorum sedibus succe-
damus; Diuersa autem
eorum et parata nequicia
est; Quidam enim ad
summum nocendi uera-
cem peruenere. alij ex cō-
paracione peiorum uide-
tur esse leuiorez atq; om-
nes pro possibilitate in-
rium. diuisa contra singu-
las causas sumpsere cer-
tamina; Idcirco necessa-
rium est donum spirituum
discernendorum a domi-
no petere. ut possimus tā
fraudes eorum. quam stu-
dia peridentes. aduersū
disparem pugnam unū

dominice crucis eleuare
uerillum; Hoc munere
paulus accepto docebat
dicens; Non enim eius
ignoramus astuciam;
Ad cuius exemplū etiam
nos oportet plus ex hys
que passi sumus inuici-
is nos inuicem iustitue-
re sermonibus; Hostile
illis contra omnes cul-
tianos. maxime uero co-
tra monachos est odiū;
Forum semitis laqueos
tendunt. et eorum men-
tem impijs atq; obse-
nis cogitationibus in-
tuntur euertere; Sed
nichil uobis in hoc ter-
roris incuciant. fidelium
enim oracione atq; ie-
iunijs ad dominum
statim conuunt; Nec ta-
men si paululum cessa-
uerint plenam proorsus
putetis esse uictoriam;
Solent sauci gra-
uius assurgere et
mutata arte pugnandi
cum cogitatione nich

egerint pauoribus ter-
 rent. et serpenum for-
 mas necnon ingentia
 quedam corpora. et usq;
 ad tectum porrectum ca-
 put. et infinitas species.
 et militum cateruas. q̄
 omnia quoq; ad primū
 uicis signum euanes-
 cunt; Hys quoq; agnitis
 fallaciarum modis inci-
 piunt presagare. et futu-
 rorum dierum euentus
 uelle predicere; Cumq;
 et in hys contempti fu-
 erunt. ipsum iam nequi-
 ae principem. ac totius
 mali summum. ad
 subsidium sui certami-
 nis uocant; Crebro deni-
 q; antonius. talem a se
 uisum diabolum asse-
 rebat. qualem beatus
 iob domino reuelante
 cognouerac; Oculi eius
 tamquam luciferi ex ore
 eius procedunt lampa-
 des accense cines quo-
 q; incendijs spargunt.
 et ex naribus eius fu-

mus egreditur quasi for-
 uacis estuantis ardore
 carbonum; Halitus eius
 ut pruna. flamma uero
 ex ore eius conglomerat-
 tur; Cum huiusmodi ter-
 roribus uisus est princeps
 demonum inquit anto-
 nius. et ingentia ut diu
 sepe pronittens impie-
 tatis sue non defuerat
 lingua magniloqua. de
 qua dominus triumphauit
 ad iob dicens; Aribi-
 tratur enim ferrum ut
 paleas. eramentum ut
 lignum putribile. maria
 ut sata erasa. tartara p-
 fundi tamquam capti-
 ua. estimabit abyssum
 deambulatoium; Per
 prophetam autem incre-
 pat dicens; Persequens
 comprehendam. et om-
 nem orbem terrarū ma-
 nu mea. ut nidum tene-
 bo. et ut oua derelicta
 auferam; Sic iniquas fu-
 nereus emittens uoces.
 bene uiuentium aliquos

frequenter illaqueat; s;
nos nec pollicitationi
bus eius credere nec mi
nas formidare debem;
fallit enim semper. nich
q; uerum nunciatis pro
mittit; Nam si non men
dacia cuncta loqueretur.
quomodo talia et tam
infinita promittens. et
homo crucis ut draco
aduncatus est ad domino.
et capistro ligatur ut in
mentum. et quasi man
cipium fugitiuum uinc
tus est circulo. et armil
la labia perforatus. nul
lum omnino fidelium
deuorare permittitur.
Hunc miserabilis ut
passer ad ludendum ir
retitus est ad domino. nunc
comites suos quasi scor
piones et serpentes cal
caneo xpistianorum sub
stratos gemit; Ille qui
uniuersa maria a se dele
ta plauderat. ille qui
orbem terrarum manu
sua pollicebat teneat. et

ce a nobis uincitur. ecce
me aduersum se prom
bere non potest dispu
tantem; Contempnen
da est filioi penitus
cum manibus uerbis
superba iactancia; Ful
gor ille quo lucere se si
mulat non ueri splen
dor est luminis. sed qui
bus arsurus est indicat
flammas; Nam dicto
cicus recedens. suarum
secum refert simulata
penarum; Solent etiam
cum modulatione no
apparentes psallere.
Pro nefas; Ad huc et
in puro ore sacra scap
tuarum eloquia medi
tantur; frequenter enim
legentibus nobis quasi
echo ad extrema uerba
respondent; Dormi
entes quoque exercant
ad orandum. ut totius
noctis somnium eripi
ant; Plerosque etiam
in monachorum nobi
lium habitu cohercet.

erpristina quibus con-
 sci sunt peccata impu-
 tant; Sed spernende
 sunt eorum increpacio-
 nes et ammonitiones
 ieiunandi. et uigiliaru
 quoq; fraudulenta sug-
 gestio; Ideo enim fami-
 liares nobis species as-
 sumunt. ut affinitate li-
 titum nocens uirus fa-
 cilis interserant. et in-
 nocentes quosq; per spe-
 ciem honestatis dudat.
 impossibile postea duru
 q; hoc studium predica-
 tes. ut dum honorosum
 uidetur esse quod ceptu
 est ex desperatione tedi-
 um ex tudio succedat ig-
 nauia; Idcirco prophe-
 ta missus a domino. luc-
 tuosa denunciatis sub-
 limi uoce dicebat; Ne q-
 potat proximu suum
 subuersione turbida;
 huiusmodi enim erhor-
 tamenta deprauatoria
 sunt itinere ad celum
 quod ducit; Ideo cu ue-

nisset ad terras domini.
 et uera de eo inuiti demo-
 nes predicarent. uere e-
 nim dicebant tu es fili-
 us dei. uociferantiu ora
 claudebat. qui iunctas
 hominum soluebat lin-
 guas. ne cum preconio
 ueri. peruersitatis uene-
 na mulcerent. et ut nos
 eius exemplo etiam si
 pro futura suaderent in
 nullo hys commodare-
 mus assensum; Quia p-
 fecto non congruit nos
 post libertatem adomi-
 no concessum et scriptu-
 rarum precepta uitalia
 a dyabolo inuendi cape-
 re exempla. qui suum ce-
 serens ordinem sacrum
 dei temerariu imperiu
 propterea etiam domini
 eum de scripturis loque-
 tem iubebat tacere. qui
 a peccatoru dixit deus.
 quare tu enarras iustici-
 as meas. et assumis tes-
 tamentum meum p os-
 tuum; Omnia demones

simulant. collocuntur
sepe cum fratribus etc
os sepe conturbant iō
ditos excitant sonitus:
manus apprehendunt
et sibilant. insipienter
chacinnant. ut uel i pūc
to peccati xpistiani pec
tus introeant; Cumq;
ab uniuersis fuerint re
pulli. ad extremum debi
litate suam lamenta
tione testantur; Et domi
nus quidem quasi deus
et sue conscius maiesta
tis obmutescere hijs im
perabat. nos autē sanc
torum inherentes uesti
gijs eandem gradiam
uam. qui memoratas
subtilius fallacias per
uidentes canebant; Cū
consisteret peccator ad
uersum me obmutui et
humiliatus sum et filii
a bonis; Et iterum; Ego
uero tamquam surdus
non audiebam. et tāquā
mutus non aperiens os
suum. et factus sum ut

homo non audiens;
xpistus imperauit ut
dominus silentiū. nos
diabolo nichil credam
et unquam; Si orare
pellunt. si ieiunia sua
dent. non ex eorum nos
monitis. sed ex nostra cō
suetudine dirigamus;
Deniq; etiam si irruētes
mortem nobis intenta
re uideantur: ridendi sic
potius quam timendi.
quia cum sint debiles
cuncta minantur nec fa
ciunt; Et quidem de istis
iam transitorie dixisse
memini. attamen eadē
nunc explicanda sunt
lacus quia non medio
crem affert repericio me
delam; Adueniente do
mino destructus est im
micus. et omne eius pe
nitus robur elanguit;
Propter quod pristinae
uirtutis memor quasi
tyrannus iam senescēs.
cum ruisse se uideat in
perniciem grassatur hu

manam. nec tamen po-
 test pectus deo firmum
 cogitationum et cetera
 tum fraudum arte per-
 uertere; Nam luce clari-
 us est quin aduersarij
 nostri cum nec humana
 carne sint septi ut causa
 nualeant idcirco nos a
 se non posse superari. q̄a
 clauso ostio introuire n̄
 ualeant. et reuera si fu-
 issent hoc fragili corpo-
 re obligati obseruato in-
 tuitu hysdem negaret
 accessus; Cum autem ut
 diximus hoc impedimē-
 to sint liberi. et obstruc-
 ta penetrent. atq; i om-
 ni licenter uolitent ae-
 re. manifestum est obe-
 neruationem eorum p̄
 manere ecclesie corpus
 illesum; Deuq; satelli-
 tes impij cum principe
 suo diabolo quem sal-
 uator in euuangelio ho-
 miadam et patrem ab-
 imiao fuisse malicie fir-
 mabat. nobis aduersu

se fortiter dimicantibus
 nullo modo cessissent si po-
 testas eorum non fuisset
 ablata; Nam si mencior.
 cur nobis sathanas par-
 cis qui ubiq; discurre; Et
 fur qui nullo claudens
 loco aduersum te bene u-
 uencium et disputantiū
 non potes labefactare sen-
 tenciam; Sed fortasse nos
 diligis quos conaris obru-
 ere aut credibile est esse bo-
 nitatis magistrum. et fa-
 uere magis optimis quā
 nocere; Et quid tam carū
 tibi esse potest quam lede-
 re maxime eos qui tuis
 sceleribus uiriliter repug-
 nant. secundum quod
 scriptum est. quia abho-
 minacio est pietas pecca-
 tori. Quis tam fecundū
 ad maliciam possidet pec-
 tus. quis tam meditates
 implere conatur insidias.
 Scimus impudissimum
 cadauer. scimus quoniā
 idcirco uiuimus tristiam.
 et contra te nobis est secu

ra congressio. quia infir-
matus es a domino; Ideo
te tuus confodis iaculis.
quia minacionem non
sequitur effectus; Quod
si fallimur. cur cum ter-
rore simulato cur mag-
nitudine corporum nos-
tram aggredens fidem?
Si uoluntatem sequitur
possibilitas: tantum tibi
uelle sufficiat. Is enim po-
tentiae mos est non extra-
nea fallacie ad uumenta
conquirere. sed sua uirtu-
te implere quod cupiat;
Ad nunc dum theatriali
mutatione formarum
quasi rudem infancia
scene uicinis simulaci-
one deludere. exhaustas
uires manifestius probas;
Numquid nam uerus ille
angelus contra Assiros
missus a domino. aut po-
pulozum eguit societate
aut sonitus quesuit aut
plausus. et non potius
tacitam exercens uolun-
tatem centum octogin-

ta quinq; milia hostiu
sermone uelocius iurta
iubentis domini pstra-
uit imperium. Vos ue-
ro cum fragiles sitis in
uuibus perpetuus uos
consequitur interitus;
An dicit aliquis cur er-
go diabolus aggredi-
ens beatum iob omne
in uinam depulit do-
mum. cur opibus eius
penitus dissipatis. pa-
rietum quoq; fundame-
ta subuerteret unum nu-
merose sobolis coacer-
uauit sepulchrum. cur
ipsum ad extremu diu-
uulneris nouitate per-
cussit. Qui hoc oppo-
nit. audiat eduerso. si
diabolum hoc potuisse
sed dominum. a quo po-
testas aduersum nos
dupliciter datur. uel ad
penam si delinquimus.
uel ad gloriam si proba-
mur; Quin potius ex
hoc animaduertat. uer-
contra unum quidem

hominem dyabolum q^u
 quam potuisse si nō po
 testatem accepisset a do
 mino; nullus enim qd
 sue conditionis est ab
 alio deprecatur; Sed qd
 iob memoro quem nec
 expetium potuit uin
 cere sed nec contra qdē
 iumenta eius nec cont
 oues. aut sues in ewan
 gelio sine concessu dei
 propriū robur erer
 aut? sicut scriptum est;
 Demones autem roga
 bant eum dicentes; Si
 cias nos mitte nos in
 gregem porcorū; Nūem
 admodum igitur qui
 porcorum expetunt mor
 tem ymaginem dei ho
 minem et tam carum
 conditori animal. suo
 ualebant iure peruer
 tere. Magna dilectissi
 mi aduersum demones
 arma sunt uita sincera.
 et intemerata ad deū
 fides; Credite experto.
 peram esat sathanas

recte uiuentium uigilias.
 orationes ieiunia. man
 suecudinem. uoluntariā
 paupertatem. uane glo
 rie contemptum. humi
 litatem. misericordiam.
 ue dominatum. et preci
 pue pium cor erga amo
 rem casti; sicut tetem
 mus coluber ex precepto
 domini sub iustorum se
 iacere uestigijs qui ait;
 Ecce dedi uobis potesta
 tem calcare super serpe
 tes et scorpiones. i super
 omnem uirtutem inimi
 ci; Sin autem et diuina
 tionem se habere simu
 lantes uenturos fratres
 se annunciauerunt et affu
 erunt quos predixerant
 uenire. nec sic fides ad
 hibenda est mendacib;
 Ob id enim precessere ue
 nientes ut credulitas
 sibi pararetur ex nuncio.
 et postea aditus ex cre
 dulitate fallacie; Verū
 in hoc nullum in cūstia
 no debet esse miraculū

cum non tantum qui leuitate nature per cuncta discunt. ualeant preuenire gradientes. sed homines quoque eorum uelocitate preuecti. nunciant affuturos; Non ea enim que mundum fieri cepta sunt referunt. quia dominus solus est conscius futurorum. sed quorum conspiciunt in actu initium. eorum sibi tamquam fieri de futuris apud ignaros uendicant rationem; Nam quantos nunc putas uelocitate pueri istum cecum nostrosque contra se sermoues. ante relatu alicuius hic positi longe inuentibus indicare. hoc quod dico uis per spicuum fieri poterit exemplis; Siquis a thebaida aut alicuius regionis oppido ceperit proficisci. et hunc demones inuicere uiderint ambulante. pernicitate memorata

possunt predicare uenientem; Ita et de nili inundacione sollempnicum multas in ethiopia uident pluuias. e quibus fluuus intumescens. ultra alucum effluere consuevit. precurrentes ad egyptum nunciant annis aduentum; hoc autem et homines si tante celeritatis esset natura. facile nunciarent; ut enim speculator beati dauid ad uerticem loci celsioris ascendens. prior quam hi qui in terra erant prospiciens uenientes. non quedam incerta de futuris. sed de hijs que uenire ceperant nunciabat. sic et demones cura peruigili omnia considerantes rapido cursu inuicem sibi nunciant; Sed si forte congerit in dei nutu ad finitcepta non ueniant. hoc est si aut uator e medi

a regrediatur uia aut
 suspense nubibus aque
 ad alium celi cardinem
 deferantur. tum decipi
 encium una cum credē
 tibus error aperitur;
 hec gentilitatis fuere
 principia hys presaga
 torum dolis apud delu
 uia demonum quondā
 credebantur oracula. q̄
 aduentu domini nostri
 ihesu cristi. in dicto sibi
 silencio obmutuerunt.
 suos q̄ perdidere cap
 tiuos; Quis rogo ar
 bitratur medicum ex
 obseruatione membro
 rum. cum a nime estuā
 tis incendia uenarum
 pulsū leui q̄ tactu digi
 torum scrutatur habe
 re noticiam diuinam.
 Quis gubernatorem
 nauigationis sue uia
 inter celi sidera requi
 rentem. maiestatis ho
 noze ueneratur. Quis
 agricolam aut de an
 dis estatis feruoribus

Aut de hyemali aquarū
 largitate uel frigore dil
 putantem. non potius
 experientia laudat quā
 dei consecrat numine.
 Verum ut concedamus
 paulisper uera demones
 nunciare respondente
 michi quis fructus est
 nosse ueniencia. Numquid
 aut sciens hec aliquōdo
 laudatus est. aut puni
 tus est nesciens. In hoc
 unusquisq̄ sibi prepa
 rat. seu tormenta. seu glo
 riam. si uel negligat scrip
 turarum mandata. uel
 faciat; Nullus ob id nos
 trum hanc arripit uitā.
 ut habeat prescientiam
 futurorum. sed ut p̄cep
 tis domini obediens a
 micus incipiat esse de
 seruo; Curandum non
 prestare que ueniunt. sed
 implere que iussa sunt.
 nec instituti boni hanc
 flagitare mercedem cū
 magis debeamus uicto
 riam contra diabolum

unigenit

ab auxiliatore domino
postulare; Sed si forte a
liquis hoc libenter assu
mat. ut futura cognos
cat habeat purum cor.
quia credo animam deo
seruientem. si in ea pse
uerauerit integritate
qua nata est. plus scire
posse quam demones;
Talis erat anima helysei
que alijs incognitas uir
tutes uidebat; Hunc iam
ceteras uobis demonum
explicabo fallacias;

Solent nocte uenien
tes angelos dei se
fingere laudare studiū.
mirari perseueranciam.
futura premia polliceri;
Quos cum uideritis tam
uos quam domos uel
tras crucis armate sig
naculo. et confestim dis
soluentur in nichilum.
quia metuunt ilico tro
pheum in quo saluator
aerias expolians potes
tates. eas fecit ostentui;
Solent etiam uarijs si

mulacionibus membra
torquere. et uestis pro
caxiter offerre se uisib;
ut mentem pauore. cor
pus horrore concutiāt;
Sed in hoc fides deo cu
ta et munita. fugat eos
quasi infirma ludibria;
Non est autem difficilis.
bonorum spirituum. ma
lorumque discrecio. que
sic deo tribuente pan
ditur; Sanctorum an
gelorum angelorum
et tranquillus aspec
tus est. quia non conce
dunt. neque audiet alijs
uoces eorum. uerum ta
cite leniterque properan
tes gaudium et exulta
cionem. et fiduciam pro
toribus infundunt. Si
quidem cum illis est
deus. qui fons est et o
rigena leticie; Tunc mens
nostra non turbida. sed
lenis et placida ange
lorum luce radiatur.
tunc anima celestium
premiuorum audiat

flagrans. effracto si pos
 sit humani corporis do
 micilio et membris er
 onerata mortalibus
 cum his quos uidet
 abire festinat ad celum;
 horum tanta benigni
 tas. ut si quis pro con
 ditione fragilitatis h
 humane muro fuerit
 eorum splendore per
 territus. omnem con
 tinuo ex corde aufer
 rant metum. Ita ga
 briel cum zacharie lo
 queretur in templo et
 angeli cum diuinum
 uirginis partum pas
 toribus nunciarent.
 et qui dominici corpo
 ris agebant excubias.
 securis iudencum se
 mentibus ostendentes.
 ne metuerent impera
 bant; Metus enim non
 tantum ex pauore ani
 mi quantum ex mag
 narum rerum sepe in
 tuitur aspectu; Pessi
 morum uero uultus.

truces. sonitus horridi.
 sordidi cogitatus. plau
 sus motusque adolesten
 tum uel latronum. equi
 bus timor anime. sensi
 bus stupor incutitur. o
 dium xpustianorum. mo
 nachorum meror. cediū
 que suorum recordatio.
 metus mortis. cupido
 nequicie. lassitudo uir
 tutis. cordis hebetatio;
 Si igitur post timorem
 horrore concepto succes
 serit gaudium. et ad deū
 fiducia atque ineffabilis
 caritas. uenisse sciamus
 auxilium. quia securitas
 anime presentis maiest
 tatis indicium est; Sic
 namque et abraham pa
 triarcha uidens deum
 gauisus est. et iohanes
 cum mariam superue
 nisse sentiret. que in sa
 cro uentris hospicio u
 niuersitatis gestabat
 parentem exultauit nec
 dum natus in gaudiū;
 Si autem in causa formi

do permanserit hostis est
qui uidetur. quam nec fo
uere nouit ut gabriel pa
uentem uirginem. ne me
tuat iubet. sicut pastores
nuntij consolati sūt. qui
immo pauorem duplicāt.
et usq; ad profundam im
pietatis foueam ut sibi
homines prosternātur.
impellunt; Er in misera
gentilitas dominice in
terdictionis ignara fal
so demones deos opina
ta est; Episthanorū autē
populos hys fallacijs ir
recti non passus est domi
nus qui dyabolum in e
uangelio audacter sibi
principatum omnium
presumentem repulit di
cens; vade sathanas sc̄p
tum est enim dominum
deum tuum adorabis &
illi soli serues; horum
uerborum uobis est etiā
tributa licentia. quia id
circo locutus est talia. ut
similitudo temptamen
torum. auctoris nostri

intelligatur eloquijs;
Istud quoq; mi karissi
mi moneo. ut uite ma
gis sit uobis quam sig
norum sollicitudo; Null
ex uobis hec agens. aut
ipse superbia intumes
cat. aut despiciat eos
qui facere non possūt.
Conuersationē magis
scrutamini singulorū
in hac uita et imitan
uos que perfecta sunt
conuenit. et implere q̄
desunt; Signa enim
facere non est nostre
paruitatis. sed domi
ni potestatis. qui ad
discipulos glouantes
in euangelio ait; Ne
gaudeatis quia demo
nia uobis subiecta sūt.
sed quod nomina uel
tra scripta sunt i celis;
Nominum enim in li
bro uite conscrip̄tio
testimonium est uir
tutis et meriti; Er pul
sio enim sathane sal
uatoris est largicio;

Unde hijs qui non inui-
 te laboribus sed in pro-
 digijs exultabant dice-
 tes nonne in nomine
 tuo uirtutes multas fe-
 cimus. respondet ihes^s.
 amen dico uobis. quia
 non noui uos; Non eni
 nouit dominus uias
 impiorum; Hoc ergo n
 magnopere postulem^{us}
 ut donum spirituum
 discernendorum mere-
 amur accipere. quo se-
 cundum sententia^m scrip-
 turarum omni spiritui
 non credamus; Volue-
 ram quidem iam ser-
 monem finire. et silen-
 cio premere. quecumq;
 acciderant paruitati
 mee. sed ne putetis frus-
 tra me commemorasse
 euenire que non possit.
 idcirco licet insipiens
 fiam tamen dominus
 qui secreta mentis insp-
 tor est nouit non mee
 causa iactance sed uel
 in gratia profectus hoc

facere; Pauca replicabo
 de plurimis; Quociens
 me nimis laudibus ef-
 ferre conati sunt cu^m ame
 in nomine domini ma-
 ledicta reciperent quo-
 ciens augmenta mihi fu-
 tura dixerunt. cum ame
 audirent. et hoc ad uel-
 tram quid pertinet cura.
 quociens minantes ut
 milites armati scorpio-
 nibus. equis beluis. et
 uarijs serpentibus cir-
 cumdederunt me et do-
 mum in qua eram re-
 pleuerunt. cum ego e^{ss}
 trano psallerem hijs in-
 curibus. a hijs in equis.
 nos autem in nomine
 domini dei nostri mag-
 nificabimur. et statim
 episti misericordia fuga-
 bantur;

Quodam autem tem-
 pore cum ingenti
 uementes luce dixerunt;
 Venimus antoni nostri
 tibi prebere fulgorem;
 Ego autem clausis ocu-

lis quia lucem dyaboli
dedignabar aspicere o
rabam. et dicto rictus i
piorum lumen exstingue
batur; Post menses au
tem paucos cum coram
me psallerent. et descep
turus sibi nec sermo qua
ratur. ego tamquam sur
dus non audiebam; Com
mouerunt aliquando
monasterium meum et
ego mente immobili de
precabar dominum; **S**
Sepe strepitus. sepe sal
tationes sepe sibilos in
gesserunt. et me psallen
te sonus eorum in uoces
flebiles uertebatur; Cre
ditis filii. quod dictu
rus sum uobis. vidi ali
quando dyabolum ex
cellsum corpore. qui se
habere dei uirtutem et
prouidenciam. ausus e
dicere. et ait ad me; **Q**
Uis ut a me tibi donecur
anton. Et ego sputacu
lum qua marime in os
eius geminans. totum

me in eum xpisti nomi
ne ingressi armatum. **E**
Et statim ille procerus
aspectus inter medias
manus exoleuit; Sem
nanti michi etiam me
us uisus est ut mona
chus et panes offerens
hys sermonibus sua
debat. ut uescerer. **E**t huc
aliquid indulgerem co
pusculo; **E**t tu homo es.
et humana fragilitate
circumdans labor pau
lulum conquiescat. ne
egritudo furripiat; **S**
Su
co luridam faciem ser
pentis agnouit. et cum
ad consueta xpisti mu
nimenta confugerem
tamquam per fenestram
fumus laberetur. eua
nuit; **S**icut quoque de capu
lam michi in deserto fre
quenter tetendit. quod
ideo offerebat. ut aut
uisu uretoret. aut tactu
conmacularet; **S**icut
sepe me ad emouibus
non denego uerberati.

75
canebam. nullus me se
parabat a caritate xpi;
Ad huius uocis auditum
in se inuicem defurētes.
non meo sed domini
fugabantur imperio.
qui ait; Vidi sathanam.
quasi fulgur cadentē
de celo; Hec ego filio
apostolici memor elo
quii in me transforma
ui ut propositum uestrum.
nec demonum terror.
nec aliqua lassitudo dis
solueret; Sed quoniam
ob uestram utilitatem
multa memorando in
sapiens factus sum. et
huius rei uobis imp
turi cupio notionem.
quam ueram esse nul
lus ambigat audien
tium; Pulsauit aliqui
do monasterii ostium;
Egrediens uideo ho
minem enormi subli
mitate porrectum ca
put usque ad celum; Cū
ab hoc quisnam esset
inquirerem ait ego sū

sathanas; Et ego; Quid
inquam hic queris? Res
pondit; Cur michi frus
tra imputant monachi.
cur michi omnes xpistia
norum populi maledi
cunt? Et ego dixi; Juste
faciunt. tuus enim fre
quenter molestamur i
sidus; At ille ait; Nichil
ego facio. sed ipsi se inui
cem perconturbant. nā
ego miserabilis factus
sum; Rogo non legistis
quia defecerunt inimici
francee in finem. et ciui
tates eorum destruxisti?
Et nullum iam habeo lo
cum. nullam possideo ci
uitatem; Jam michi nul
la sunt arma. per omnes
nationes cunctasque pro
uincias xpisti personat
nomen; Solitudines ipse
quoque monachorum sti
pantur chorus; Ipsi queso
se tueantur. et me sine
causa non lacerent; Tunc
ego domini gratiam cū
alacritate miratus. sic

ad eum locutus sum;
Non tue ueritati recente
ascabo sententiam nam
cum fallacie caput sis h
sine mendacio coactus
es confiteri. Vere enim
ihesus tuas funditus sb
ruit uires. et honore nu
datus angelico. uoluta
ris in sordibus; vir dum
uerba compresseram. et
ille sublimis saluatoris
delectus est nominatione;
Que ergo iam filioli po
terit residere cunctatio.
Que trepidatio mane
bit ulcerius. Qui nos
potent eorum turbo co
uelleret. Secure sunt ani
me singulorum. non si
bi fingat cogitatio uana
discrimina. non aliquis
timeat dyabolo sublatu
ad precipicia se posse de
ferri; Pellatur omnis an
xietas. Dominus autem
qui nostros prostravit
inimicos. manens ut p
misit in nobis. a uarijs
nos sathane munuit

incursibus; En ipse dy
abolus qui huiusmodi
cum suis satellitibus
exercet astucias. nichil
se posse contra xpistia
nos fatetur; Jam cure
sit xpistianorum et mo
nachorum. ne per eor
merciam uires demoni
bus prebeantur; Nam
quales nos et nostras
repperunt cogitationes.
tales se nobis inmitte
re consueuerunt; Si ali
quid in pectoribus ma
le mentis et pauoris
inuenierint: quasi la
trones qui deserta ob
tinent loca: ceptos cu
mulant timores et au
deliter imminentes.
infelicem puniunt a
nimam; Sin autem ala
cres fuerim in domino
et futurozū bonozū
nos cupido succendent.
si semper omnia man
ibus dei committamus:
nullus demonū ad ex
pugnandū ualebit al

cedere; Magis enim cum
 munita in xpisto corda
 conspicerent: confusi
 reuertuntur; Ita et iob
 firmatum. dyabolus re
 fugit. et infelicissimum
 iudam expoliati fide.
 uinculis captiuitatis
 inuenit; Vna est igitur
 ratio uincendi inimici:
 leticia spiritualis. et a
 nime dominum semp
 cogitantis iugis recor
 dacio. que demonum
 dolos quasi fumum ex
 pellens. persequetur
 aduersarios potius quam
 timebit; Non enim est
 miscus sathanas igni
 um futurorum. et estu
 antis gehenne copiosa
 nouit incendia; Sed ut
 mea iam claudatur o
 racio. illud in fine com
 memoro; Cum aliqua
 se uobis obtulerit uisi
 o. audacter requirite
 quis sic ille et unde ue
 nerit. ac sine mora si sac
 torum fuerit reuelacio

angelica consolacione ti
 mor reuertitur in gaudi
 um. si uero dyaboli fue
 rit oblata temptacio fi
 delis anime. percuncta
 tione euanesat. quia in
 maximum est securitatis
 indicium. interrogare
 quis nam sit et unde;
 Sic et uane filius auxili
 atorem suum interroga
 do cognouit. nec danielē
 percunctantem latere po
 tuit inimicus; Post qua
 antonius dicendi finem
 fecit letantibus cunctis
 in alijs uirtutis cupido
 erardescerat in alijs in
 firma refouebatur fides.
 ex aliorum mentibus fal
 se opiniones pellebant.
 ex aliorum sensibus ma
 num terrorum pellebat
 accessio. simulque uniuersi
 cum iam demonum insi
 dias contempneret. mi
 rabantur in antonio tan
 tam gratiam spirituum
 discernendorum. quam
 domino tribuente pce

perat; Erant igitur in monte monasteria. tamquam tabernacula plena diuinis choris psallentium. legentium. orantiumque et tantum ieiunandi et uigiliarum ardorem cunctorum mentibus sermo eius afflauerat ut future spei auiditate ad caritatem mutuam. et misericordias indigentibus eribendas uigi studio laborarent. qui infinitam regionem quandam et oppidum a mundana conuersatione se uinctum pietatis atque iusticie plenum uidebantur incolere; Quis tantum monachorum agmen conspiciens. quis uilem illum concordie ceterum nocens. nulla detractio susurracionis. sed multitudo abstinentium. et certamen officiorum erat. non in hanc statim erunt

peret uocem. quam tunc sunt domus tue iacob. tabernacula tua israel. tamquam nemora umbrantia. tamquam paradysi superfluum. tamquam tabernacula que fixa sunt a domino. tamquam cedri libani circa aquas: Dum hec ita gererentur quibus in dies beate uite studium succresceret. antonius mansionum in celo positarum recordans. et presentis uite despicens inanitate quasi parua essent quecumque gesserat separatus a fratribus instituebat; Cumque eum siue cibum siue somnum indulgere corpusculo. aut alias nature necessitates cogeret humana condicio. miro afficiebatur pudore. quod tantam anime libertatem modici carnis terminum cohercerent; Nam frequenter

ter cum fratribus sedes
 aabo qui fuerat appo
 situs memoria este spi
 ritualis abstraherat.
 edebat tamen ut pote
 homo sepe solus sepe
 cum fratribus; Et cu
 hec mira ut prediri a
 geret cum confusione
 tamen anime adhibe
 dam corpori magnope
 re diligentiam persua
 debat dicens. ne corp
 penitus esset necandu.
 ne operatio contra uo
 luntatem creatoris dis
 solueretur. et ob id om
 ne studium anime co
 ferendum ne uicis su
 perata corporeis ad e
 ternas inferni teneb
 truderetur quinimo
 indultum sibi in car
 ne imperium uendi
 cans. domiciliu suum
 ut apostolus paulus
 ad celum certum sub
 leuaret asseribat q
 h. esse a saluatore
 pcep. tum in quo ait

nolite solliciti esse anime
 uestre quid manducetis.
 ne corpori uestro quid i
 duamini. aut quid biba
 tis. quia hec gentes que
 runt; Vester autem pa
 ter nouit quod indige
 tis omnibus hys; Aue
 rite ergo primu regnum
 dei et iusticiam eius. hec
 omnia apponentur uo
 bis; hys rebus ita trans
 actis cum persecutio im
 pyssimi marimiani furo
 re uelano uastaret eccle
 siam sanctis quoq; mar
 tibus ad alerandriam
 pductis. relicto et ipse
 monasterio secutus est
 futuras xpisti uictimas
 dicens; Pergamus ad f
 fratrum triumphos glo
 riosos ut aut ipsi cōgre
 diamur. aut spectemus
 alios preliantes. Et amo
 re quidem iam martyr e
 rat; Sed cum tradere se
 vitro non ualens animi
 nistraret confessoribus
 in metallis. uel in cofes

carceribus constitutis.
magna cum cura & lib-
tate intrantes ad iudicē
erhortabatur ne terro-
re impiorum subacti do-
minum negarent; Jam-
q; sententia coronatos
erulans quasi ipse in-
cisset usq; ad locum fel-
cis sanguinis prosequē-
batur; Quamobrē mo-
tus iudex. antonij socio-
rumq; eius instancia p-
cipit nullum monacho-
rum aut obseruare iudi-
cium. aut incivitate uer-
sari; Et ceteris quidem
omnibus in illa die pla-
cuit abscondi. antonius
autem in pavidus neg-
lecto persecutoris impe-
rio lauit ependite suū.
et alio die stans i quodā
eminenti loco candente
preinctus ueste prece-
dentem iudicē suo puo-
cabat aspectu flagras
cupiditate martyrij of-
teudebat q; nobis con-
temptorem penarum

et mortis xpistiani a-
nimum perseuerare
debere. in tantum ut
concrustaretur. quia
uolenti pati pro nomi-
ne xpisti martyrium
non dabatur; Sed do-
minus qui suo gregi
parabat magistrum
seruauit antoniū. ut
institutio sicut factū
est monachorum. nō
solum oratione eius.
sed et conspectibus
firmaretur; Numquā
tamen a confessorum
uestigijs separatus
est. quin auna cura
eos et caritatis uncu-
lis colligatus magis
carcerem patiebatur
exclusus; Postquam
autem persecucionis
turbo deflurerat. bea-
to episcopo petro iā
ob martyrij gloriam
coronato ad pristinū
monasterium regres-
sus. cotidianū fi-
dei ac consc. encie

martirium merebatur
 acrobibus se ieiunijs vi
 gilijs q; confitens . uel
 timento intrinsecus ci
 licio desuper pellicio u
 tebatur; nunquam cor
 pus lauans . nunquam
 pedibus sordes ablu
 ens . nisi per aquam
 cum transire necessitas
 compulisset; Nullus de
 m; antony corpus
 nudum antequam mo
 reretur unquam uidit;
Quodam autem tem
 pore cum ab om
 nium se remouisset o
 culis . et clauso monas
 terio neminem omni
 no susciperet . martini
 anus militum prepo
 situs cuius filia immu
 di spiritus infestationi
 bus quaecebatur pul
 sans ostium obsecrabat
 ut suo pignori subue
 niret . et exiens pro fili
 a dominum precaret;
 Tum ille aperire quidem
 minime uoluit . prospici

tiens uero desuper ait;
 Homo quid meum poscis
 auxilium? Mortalis et e
 go sum . et tue socius fra
 gilitatis; Si enim credis
 in christo cui deservio . ua
 de et secundum fidem tu
 am ora deum et sanabit;
 Et confestim credens abi
 it ille . et inuocato ihesu
 nomine filiam reduxit
 incolumem; Multa tali
 a miracula per illum do
 minus operatus est; Et
 merito; Qui enim promi
 sit in euangelio peccate
 et dabitur uobis . inueto
 qui mereretur accipere
 suam potestatem non ne
 gavit; Nam plures uera
 torum ante monasterium
 eius clauso introitu dor
 mientes . fidelibus per
 eum ad dominum preci
 bus purgabantur; hec
 illi multitudo uenientium
 desideratam solitudinem
 auferens tedio fuit; Me
 tuens igitur ne signorum
 copiosa concessio aut su

Os animos extolleret.
aut alios plus de se q̄
uidebāt in ipso cogeret
estimare. cogitauit ire
ad thebaydem superio-
rem ubi nullus eum ag-
nosceret; Et a fratribus
acceptis panibus sede-
bat super fluminis ri-
pas transitum nauis ob-
seruans; Illo talia cogi-
tante uox ad eum desu-
per facta est; Antoni q̄
pergis et quare. Et ille
intrepide quasi consue-
tam uocem loquentis
agnosceret respondit;
Quoniam me non sinūt
quiescere populi. idcirco
ad superiorem thebayde
ire optimū duxi. precipu-
e quia et ea ergo que
uirtutem mee possibili-
tatis excedunt. Et uox
ad illum ait; Si ad theba-
ydam uadas ⁊ ad posto-
ralia ut cogitas pergas
maiozem ac duplicem la-
borem sustinebis; Si au-
tem quiescere cupis. ua-

de nunc ad interius de-
sertum; Quinq; antoni-
us diceret. et quis mie-
hi locum secretum uel
auium poterit ostende-
re. ignarus enim suū
locorum. confestim ei
qui loquebatur sarrac-
enos indicauit. qui
mercandi causa ad e-
gyptum uenire consue-
uerunt; Hys appropi-
quans antonius. ro-
gauit ut se pariter ad-
ducerent in desertum;
Nullus obmissus est.
sed tamquam ad omni-
no missum comitem
susipientes. amplexi
sunt eius societatem;
Tribus diebus ⁊ noc-
tibus itinere cōfecto.
inuenit montē ualde
excelsū. ad cuius ra-
dices fons aque dul-
cis labebatur. ⁊ camp-
non magnus totum
ambiens montē. qui
palmulis per paucos
et hys neglectis con-

situs erat; Hunc anto-
 nius locum quasi a deo
 sibi offerretur amplex
 us est; hic enim erat
 quem sibi ad fluminis
 sedenti ripam qui loq̄
 vatur ostenderat; Et pri-
 mo quidem accipiens
 a comitibus panes so-
 lus remansit i monte.
 nullo alio cum eo con-
 versante; Quasi prop-
 am enim domum ag-
 noscens habebat locū
 illum; Saraceni quoq̄
 videntes eius fiducia
 optato per eum transi-
 tu panes eidem cū len-
 na deferebant. nec non
 palmarum mediocri li-
 ter. attramen aliqua so-
 lacio refouebatur; Ex-
 it cum fratres agnito
 loco tamquam ad pa-
 trem filij sollicitate abin-
 ta transmitterent. vi-
 dens antonius quod
 ob suum refrigerium
 multis onerosus labor
 indiceretur; et parcens

etiam in hoc monachis.
 rogavit unum de adue-
 nentibus ut sarculum
 sibi cum bis acuto et fru-
 mento deferret; Quibus
 allatis circumens montē
 haut grandem culture
 aptum reperit locū ad
 quem deriuata aqua de
 super poterat influere;
 Ibi seminavit. atq; exite
 annum sibi panem ela-
 borans. gaudebat quod
 sine cuiusquam molestia
 ex proprijs manibus vi-
 ueret in deserto; Sed cum
 rursus etiam illuc q̄dam
 venire cepissent. miser
 est lassitudini eorum. et
 olus in paruo terre ces-
 pite coluit. ut post aspe-
 rum iter aliquo uenien-
 tes solacio refouerentur;
 hoc fratrum refrigeriū.
 et paruulam messem. ves-
 tie propter aquas illuc
 uenientes depaste sunt;
 Equibus unam apphen-
 dens dixit omnib; Cur
 me leditis. nichil a me

lese. Abire et in nomine
domini ne huc appietis
ulterius. Quis non cre-
dat post hanc denuncia-
tionem quasi timētes
uunquam illuc bestias
appinquasse. Sic auto-
mo impenetrabilia mō-
cium et deserti interiora
captanti. orationibus e-
ciam dedito introeuntes
fratres. magnis uir pre-
cibus extorsērunt. ut oli-
uas et legumen et oleū
quod menses post aliq̄
ministrabant dignaret̄
accipere. et senili modicū
lararet etati; Proch. quan-
tas ibi conuersans exper-
tus est luctas; Vere secū-
dū quod scriptum est nō
illi aduersus sanguinē
et carnem fuisse collucta-
tionem. sed aduersus p̄-
cipatus et potestates. ab
hys qui ad eum uenerāt
agnouimus; Illic enim
tumultus. et uoces popu-
li armatorum q̄ sonitus.
proffus plenum montē

demonum multitudi-
ne se uidisse referebat.
ipsum q̄ etiam quasi cō-
tra inimicos resistente.
palam et fortiter luctā-
tem qui tamen aduen-
entes suo refouebat hor-
tatu. et fletis genibus
armis quoq̄ orationū
omnem sathane p̄ster-
nebat eretitū; Si inimi-
ratione plane dignū
est in tam inimaui soli-
tudine. unum hominē
nec demonum cotidi-
anas expauisse cōgredi-
siones. nec tantarū bel-
tiarum quadrupedum.
siue reptilium. diuerse
cessisse feritati; Iuste da-
uid cecinit qui confidit
in domino sicut mons
syon. immobilem ac ni-
quillam retinens ani-
mi firmitatem. ⁊ demo-
nes fugabat et feras.
secundum quod scrip-
tum est secū pacifici-
bat; Sed et dyabolus
ut supradictus. p̄phera

80
ait; obseruans cum fre-
mebat venabus suis.
et ille saluatoris auri-
lio ab uniuersis tutus
perseuerabat insidijs;
Quadam ergo nocte
cum per uigil anto-
nii obsecraret domi-
nū. tantos in monaste-
rium eius bestiarum
greges coaceruauit. ut
omnes heremi beluas
circum se aspiceret; Que
cum ictu oris morsum
corpori minaretur. in-
tellerit hostis astucias
dixit q; Si aliqua ad
nūm in me uobis tri-
buta est licentia. deuo-
rate concessum; Sin au-
tem demonum huc ue-
nistis impulsī. abite qñ-
tocius quia xpisti famu-
lus sum; Ita factū est. &
adiubentis uocem. om-
nis beluarum multitu-
do quasi maiestatis ū-
bere cederentur. aufu-
git; Non multi post hec
fluierant. dies. & alia

oritur cum eodem hoste
temptatio operante illo;
Nam semper ut uenienti-
bus pro hys que sibi de-
ciderant aliquod mun-
culum rependeret labo-
rabat; Erant quondam
sportellam quam terebat
triniā. siue funiculā.
ad cuius motum erur-
gens uidit bestiam pube-
tenus humanā speciem
preferentem. que erinde
in sinū finiebat; Post
cuius aspectum uerillū
crucis in fronte sua fin-
gens. hoc tantum ait;
xpisti seruus sum. si ad
me es missa non fugio;
Nullum in medio spaciū.
et statim informe prodi-
gium. quanto cius cum
satellitū turba fugit in
medio cursu ruens. ex-
tinctum est; Ita autem
explosi mors. atq; ene-
cati prodigy demonū
erat communis iteritus.
qui omni studio laboran-
tes. antonium ad deserto

deducere non ualuerunt;
Mirandis plus miranda
sucedunt; Non grande
post ista tempus exesse
rat. et tantarum uicto
narum homo fratrum
precibus uincit; A mo
nachis enim rogatus
ut eos dignaretur iui
sere. una cum his pro
fectus impositis camel
lo aqua et panibus. qua
nusquam preter monas
tery locum. ex quo hau
serant potabilis aqua
perarentem uiam rep
periebatur; In medio
itineris bibendi subsidi
a deficiunt. ardor nimi
us et estus intolerabilis.
mortem cuncta minan
tur; Luctuunt et quunt
saltem collectam pluu
is lacunam. et nichil. pr
sus remedij. nichil occur
rit penitus ad salutem.
Camelus quasi peritu
rus. et ipse dimittitur.
estuantis pectus exurit.
et sitis desperatione fer

uescit; Mout sené fra
trum secū cōmune distri
men. et uehementissi
me contristatus inge
muit; De hinc ad soli
ta precum auxilia con
fugiens. paululum ab
eis secessit. ibiq; genib;
fins. suppliciter man
terendit ad dominum;
Nec mora et ad primas
rogantis lacrimas. ora
tionis locum ebulliens
fons rupit. ibiq; extur
ta siti. et plenis utribus
inuentum potant cam
elum; Si cadit enim ut fu
ne circa lapidem obuo
luto teneret; Tandem
confecto itinere ad mo
nachos qui eum inui
tauerant peruenere;
Tunc uero quasi patri
omnes obviam occur
rerunt. et honorifico
salutatu in oscula eius
et amplexus certatum
ruunt; Proposito fer
uenti gaudebat anto
nius. et letantibus di

aduentu suo cunctis :
 quasi erenia de monte
 portans spiritualia im
 paratur alimenta; Lau
 dat ueterum studia hor
 tatur nouorum; Soro
 rem quoq; iam ueculā
 uirginem uidens. et
 aliarum puellarum
 magistrā mira exul
 tatione sustollit; Et in
 quasi diu ab esset ab he
 remo rursum festinauit
 ad montem. plurimis
 iam ad illum uenienti
 bus cum etiam ueraci
 a demonibus malo ue
 cessitatis coacti aude
 rent deserta penetre.
 quos ille consolans &
 monachis precipiens
 in communi aiebat;
 Credite in ihesum fide
 liter. mentem a cogita
 tionibus sordidis. car
 nemq; ab immundicijs
 seruate puram. et iur
 ta eloquia diuina ne
 seducamini in saturita
 te uentris; Odite uanā

gloriam. orate sepiissime.
 psallite uespere & mane.
 et meridie. mandata sc̄p
 turarum reuoluite; Recor
 damini gestorum. que
 sancti quoq; fecerūt. ut
 exempli memoria ani
 mam incitet ad uirtute
 et refrenet a uicijs; Sua
 debat etiam iugi medi
 tatione retinendū apol
 toli sermonē quo ait;
 Sol non occidat super
 iracundiam uestrā; Non
 autem tantum super ira
 cundiam solem occidere
 non debere interpreta
 batur sed super omni
 a delicta hominū. ne pec
 catorū umquam nostro
 rum. aut in nocte luna.
 aut in die sol testis absce
 deret; Illius quoq; p̄cep
 ti ammonēbat memores
 esse. quo dicit in alijs; Ju
 dicare uos met ipsos et
 probate rationē diei n
 noctis q; facientes; Si
 se delictum deprehendit.
 peccare desinere; Sin

autem nullus error de
cepisset perseverantes
potius instarent. quam
arrogantia tumida aut
alios contempnerent:
aut sibi iusticiam uendi
carent. iuxta supradicti
doctoris eloquium dice
tis. nolite iudicare ante
tempus. magis debere
eos xpisto cui soli occul
ta patent reseruare iudi
cium; Multas esse ut scip
tum est uias que uiden
tur hominibus iuste. s;
finit earum ad profun
dum aspicere inferni;
Sepe nostra non posse
nos intelligere peccata.
sepe falli in ratione ges
torum; Aliud esse dei iu
dicium cernentis cunc
ta qui non ex superficie
corporis. sed ex mentium
iudicaret archanis. equum
autem esse nos compa
ti nobis. et inuicem one
ra nostra portare. ut co
cesso examine saluatori
proprias consciencias

nos metipsums diuidi
cantes intuerem; hec
non dicebat magna
esse ad uirtutem uiam
si singuli uel observa
rent quid gererent. uel
uniuersas mentium co
gitationes fratribus re
ferrent. non posse aliqui
peccare cum relaturus
esset ad alium quecumq;
peccasset. et subire pu
dorem in publicum pro
ferendi turpia; Benig
nullum peccantem co
ram alio audere pec
care. etiam si peccet. ta
men testem uitare pec
cati. mentiri magis et
negare ei. et uetus de
lictum nouo infician
di augeri delicto; Igitur
quasi sub oculis aiebat
nostris et cogitatu co
fundimur et actu. si
omnia referenda faci
amus. multo autem
magis si peccata nos
tra fideliter describen
tes dirigamus in ordi

nem: dum uero ad no-
 tatio delictorum firmi-
 uidebitur oculis time-
 uimus peccati ceras co-
 saas apsi nos arguent
 apices. et quomodo u-
 meretibus miscetes
 confunduntur ad pre-
 sentiam ceterorum. ita
 nos erubescemus ad
 litteras; hec agamus.
 hanc uirtutis gradia-
 mur uiam. et corpora
 mentibus subiugan-
 tes perniciosas dyabo-
 li conteremus insidi-
 as. Talibus sermonum
 hortamentis. uenien-
 tes ad se monachos
 incitabat ad studium.
 et patientibus condo-
 lebat. plures q̄ coru-
 per antoniu dominus
 liberauit; Numqua-
 tamen. aut de incolu-
 mitate curatorum est
 inflatus ad gloriam.
 aut contristatus de ob-
 sessis ad huc corpori-
 bus murmurauit; &

Magis autem eodem
 semper animo et uultu
 manens gratias deo re-
 ferebat. suadens occu-
 patis ut correptionem
 qua uerabantur paci-
 eius ferrent; Non enim
 antonij aut cuiusqua-
 omnino hominum hanc
 esse medicinam. sed do-
 mini solius qui cosue-
 uit. et quibus uellet. et
 quo uellet tempore se-
 dare sanitatem. Ita con-
 solatione sua. et uera-
 tos equanimiter ferre
 temptationem. et iam
 liberatos non sibi sed
 domino gratias refer-
 re docebat; fronto aute-
 quidam ex palestinis
 qui infestissimo demo-
 nio uerabatur. nam et
 linguam eius laniabat
 dentibus et oculorum
 nitebatur lumen extin-
 guere. perrexit ad mon-
 tem. rogauit q̄ beatu-
 senem ut pro se domi-
 num rogaret; Orauit

antonius dixit q; ad eū;
vade et curaberis; Illo
incredulo sibi et uiolen-
ter ibidem contra pre-
ceptum remoranti. ea-
dem geminans anto-
nius dixit ad eum; hic
curari non potes; Egre-
dere et calcata egypto.
statim te xpisti misericor-
dia consequetur; Tandē
credidit et profectus ē.
ac uisa egypto secundū
professionem senis quā
ei dominus reuelaue-
rat oranti. infestatio ces-
savit inimici;

Uirgo quedam que
a tripolitane regio-
nis ciuitatibus ibidem
erat. in auditis ac flebi-
libus laborabat dolori-
bus; Etenim purgamen-
ta narium. oculorum la-
tume. aurium putridus
humor in terram cadens.
confestim in uermes uer-
tebatur; Nugebat cala-
mitatem corpus parali-
si dissolutum. oculos q;

peruersos contra natu-
ram habens; Cuius pa-
rentes. cum ad antoni-
um monachos ire didi-
cissent. credentes in do-
mino qui pernacem
sanguinis fluxū in e-
uangelio tactu fim-
bræ stare preceperat
rogauerunt ut misera-
bilem filie comitatum
susciperent; Illis rem-
tentibus eam usq; ad
antonium perducere re-
mansere parentes ei-
foris montem cum fi-
lia debili apud beatū
confessore & monachū
paphnutium. qui ef-
fosso pro xpisto oculo
sub maxmiano perse-
cutore tali de honesta-
mento corporis pluri-
mum gloriabatur. p-
uenerunt igitur ad
antonium monachū;
Cumq; de puella mor-
bo referre disponerēt.
relacionem eorum se-
nis sermo preuenit

et omnem debilitatis
 et itinens usq; ad sac
 tum paphnuicum cau
 sam quasi ipse inter
 fuisset exposuit; Rogā
 tibus autem eum mo
 nachis ut parentibus
 cum filia permitteret
 ingressus non concessit
 sed ait; Ite et inuenie
 tis puellam si non est
 mortua curata; Nullus
 debet ad meam humi
 litatem uenire quia lar
 gicio curacionum non
 est humane misericor
 die sed xpisti ihesu qui
 ubiq; in se credentibus
 prestare consuevit aux
 lium; Quamobrem et
 illa pro qua petitis suis
 precibus liberata est. &
 cum ego orarem adomi
 no michi prescencia sa
 nitatis eius indulta ē;
 Dicit et uerba eius in
 columitas puelle cose
 cuta est; Nam exeuntes
 foras ad beatū paphnu
 tium et filiam sospite

et parentes letos repere
 runt; Non multos autē
 post ista dies cū duobus
 fratribus euntibus ad
 antoniū aqua in itinere
 defecisset et vno sita mor
 tuo. alter iaceret iterra
 mortem expectans. an
 tonius sedens in monte
 celeriter ad se duos mo
 nachos uocat qui forte
 ibidem sunt reperti. et
 festinato precepit ut la
 genam aque assumētes
 iter inuaderent quod du
 cit ad egyptum dixitq;
 vni fratribus modo
 huc uenientibus modo
 migrauit ad dominū.
 alter si non curarentis
 addetur; hoc enī michi
 oranti reuelatū est. Sic
 ait. et iuxta preceptum
 eius monachi festinan
 tes extinctum corpus i
 ueniunt. terraq; id ope
 nentes. alterū refocilla
 tum suo iunxerunt co
 mitatu; Erat autē spa
 tium itineris vnius diei;

Fortasse hoc aliquis q̄
rat. quare non anteq̄
moreretur. hoc antoni
us dixerit; Incongruo
proptus xp̄stianis ar
gumento utitur; quia
non antony sed dei fuit
iudicium. qui et de rece
dente quam uoluit sen
tentiam tulit. et de sine
te reuelare dignatus
est; hoc tantū in anto
nio mirabile est. quod
in monte remotissimo
sedens corde p̄uigili tūc
ta procul posita domino
indicante cognosceret;

Alio rursus tempore
cum sederet in monte
et oculos subito teten
disset ad celū uidit uel
cio quam animā letan
tibus in eius occursum
angelis p̄gere; cuius s̄
spectaculi nouitate stu
pefactus beatum dixit
sanctorū chorū orauit
q̄ ut sibi rei presentis ag
nicio p̄nderetur. Et sta
tum uox ad eū facta est.

inquens istam esse am
monis monachi animā
qui nitrie morabatur;
Frat eum ammon uir
grandeuus qui pleue
rante a pueritia usq̄
ad senectutem in sanc
titate iurerat; Dierum
quoq̄ tredecim a nitna
locus in quo sedebat an
tonius diuidebatur;
Videntes ergo eū am
mirantem monachi q̄
uenerant deprecati sūt
ut causam h̄plantatis
ediceret; Quibus ait
modo ammonem que
uissē quem propter fre
quentem eius ad anto
nium comitatum et
propter celebritatem
indulgentiarum ei a dom
no signorum optime
nouerant; De quibus
etiam unum hoc est;
Necesse ei fuit aliquādo
fluum nomine h̄cū
subitis aquis inunda
tū transuadare. roga
uit q̄ theoderum qui

cum ipso erat ut paulu-
 lum a suo separetur a
 spectu ne nuditate in
 uicem corporis aspice-
 ret; Recessit theodorus;
 nichilominus ille se ip-
 sum cum se nudare uel-
 let erubuit; Cogitante
 cum in alteram ripam
 uirtus diuina transpo-
 suit; Rursus q̄ theodo-
 rus cum uideret hoc. &
 ipse deo deuotus tran-
 siens ad senem mirari
 cepit quod tam ueloci-
 ter transuadasset; Cūq̄
 nichil humoris in pedi-
 bus nullum in uestibz
 eius sique signū conspi-
 ceret. rogauit eum ut
 tam incredibilem trans-
 lationem quasi filio pa-
 ter exponeret; Nolente
 illo dicere que accide-
 rant amplerus ē pedes
 eius. iurauit q̄ non se-
 prius dimissurū quam
 sibi id quod celabat re-
 ferret; Videns ergo se-
 nex contentiose uincere

uolentem fratrem erexit vi-
 cissim ab eo ut nulli hoc
 ante suam mortem indi-
 caret. atq̄ ita confessus
 est se subito in alteram
 ripam fuisse transpositū
 neq̄ uero omnino undis
 impressisse uestigia domi-
 ni corporis hoc tantū
 modo priuilegium asse-
 rens et eorum quibus
 ipse ut apostolo petro
 donauerit ut aquarum
 leuitati humanū corpus
 insisteret; hoc autē the-
 odorus promisso tempo-
 re post eius mortem re-
 tulit; Monachi uero qui-
 bus dixerat antonius
 de morte ammonis no-
 tauerunt diem et ueni-
 entibus de nitua fratri-
 bus post dies triginta-
 fascitantes reppererunt
 illo die illa q̄ hora dormis-
 se ammonem qua ani-
 mam eius ferri senex ui-
 derat; Vtq̄ igitur puri-
 tatem mentis in antoni-
 o mirati sunt. quomodo

rei tam longe geste ad
eum fuisset cognitio p
lata; Archelaus quoq
comes cum eum inuenis
set in exteriori monte. ro
gavit ut oraret pro po
licracia que in laodicia
erat ammirabili & ipisto
deuota uirgine; Paue
batur enim pessimos
stomachi et lateris dolo
res quos ieiunijs nimi
is vigilijs q̄ contrarerat.
et erat penitus toto de
bilita corpore; Orauit an
tonius. et diem quo fue
rat oratio facta adnota
uit archelaus; Redit la
odiciam. et inuenit uir
ginem incolumem; Et
punctatus diem sani
tatis repperit tempus
medele cum annotatio
ne congruere. et omnes
ammirati sunt. cognos
centes eodem tempore
illam fuisse a doloribus
liberatam a domino quo
orans antonius p̄ ipsa
bonitatem saluatoris

inuocauerat; Sepe et
iam ad se uenientium
turbarū ante dies et
menses et causas pre
dixit et tempora; Nam
quosdam videndi eū
tantum desiderium.
alios imbecillitas. nō
nullos obsessa a demo
nibus corpora pertra
hebant. nemo tamen
vniquam veracione.
aut detrimentū labo
riose itineris conquest
est; Regrediebantur
omnes spirituali cibo
pleni; At ille precipie
bat non suis laudibus
hanc ammiracionem
ab eis applicari debe
re sed domini qui sui
uocacionem hominib
pro capacitate morta
litate indulserit.
Quodam autē tem
pore cum erisset ad ex
teriora monasteria et
rogatus esset a fratri
bus ut in nauim quada
cum monachis p̄ficia

centibus oraret ascen-
dit. et solus ex omnibus
odorem sensit terribilissimum.
Asserebant cuncti pisci-
um. et tauricorum. in
navi positorum. hunc
esse fetorem; At ille se
alterius rei fetore sen-
tire affirmabat; Ad huc
autem eo loquente ado-
lescens quidam posses-
sus a demone qui prece-
dens iuxta carinam
navis se absconderat
repente exclamavit. et
statim in nomine do-
mini ihesu christi per an-
tonium curatus est; Intel-
lerere universi dyabo-
li illum fuisse fetorem;
Alius quoque ad eum iur-
inter suos nobilis de-
moniosus adducitur.
tanta oppressus insa-
nia. ut nesciret se esse
apud antonium. nec non
et corporis sui supflua
comedere; Quam ob-
rem rogatus senex ab
his qui eum adduce-

85
rant. ut pro illo dominum
oraret. in tantum iuvenem
misero condoluit. ut to-
ta nocte cum eo perui-
gilans adversus paci-
entis insaniam labora-
ret; Sed cum lucefceret
dies. et obsessus adoles-
cens. impetu in antoni-
um facto uehementer
eum impulisset irasci ce-
perunt. qui adduxerunt
cur seni fecisset iniuriam;
Quibus antonius ait;
Solite alienam culpam
misero iuveni ascribere.
furore iste obsessus est
non obsessus; Idcirco autem
in hanc prorupit dolens
hostis audaciam. quia
dominus ad ardam terram
ire eum iussit. et expulsi
sathene iudicium iste
aduersum me impetus
fuit; Nulla post uerba
in ora. adolescens recep-
to sensu. et gratias agens
deo. et locum ubi esset
agnouit. et totum anto-
nium amplexus deoscu-

latus est; Innumera et
alia istiusmodi sunt sig-
na. que monachorum
concordi relatione cog-
nouimus; Verum non
tantum hijs adhiben-
dus est stupor. quia ml-
to plus que secuntur
ditionem nostre fragili-
tatis excedunt; Hora
circa nona. cum ante
cibum orare cepisset rap-
tum se sensit in spiritu.
et ab angelis in sublime
ferri. prohibentibus tran-
situm aenis demonibus
ceperunt sancti angeli
contradictentes require-
re que esset causa contra-
dicendi nullis in anto-
nio criminibus; Illis ue-
ro ab erordio natiuitatis
replicare peccata uiten-
tibus calumpniosa an-
geli clauserunt ora dice-
tes non debere eos ana-
tiuitate eius rebita nar-
rare. que iam xpisti esset
bonitate sopita; Siqua
autem sciunt ex eo tem-

poro quo factus esset
monachus et deo se co-
secrasset. licere profer-
ri; Accusabant demo-
nes multa procaciter
mentientes. et cum de-
essent probamenta fa-
lacibus. liber antonio
consensus aperitur;
Et statim rediens is-
e in eo loco in quo stare
ceperat; hoc seruissimum
esse uidit quod fuit;
Tunc uero oblitus esse
ex illa hora noctem ge-
mitu et lamentatione
transegit. reputans ser-
uorum humanorum hostium
multitudinem. et col-
luctationem tanti ex-
ercitus et laboriosum
per aerem iter ad celi
et hoc apostoli esse dic-
tum quo ait. non est
nobis colluctatio ad-
uersus carnem et san-
guinem. sed aduersus
principem potestatis
huius aeris quia fr-
ens aereas potestates

86
ob id semper temptare
luctari contendere ne
nobis transitus esset
ad celum; hortabatur
monens. assumite ar
maturam dei ut possi
tis resistere in die malo
ut nichil mali habens
inimicus quod de uob
dicere possit confundat;
Nos autem apostolici
sermonis recordemur di
centis; Siue in corpore
nescio siue extra corpus
deus scit et paulus a
postolus usq; ad terciū
celum; raptus est ibiq;
auditis uerbis ineffabi
libus descendit; Anto
nius autem usq; ad ae
rem sublatus post col
luctationem liber ap
paruit; habebat etiā
istiusmodi gratiam. si
cuius rei sedens in mō
te ignarus fuisset. et
huius secum inquireret
rationem. Oranti ei a do
mino reuelabatur et
erat secundum quod:

scriptum est a domino doc
tus. Deniq; cum a fratri
bus haberetur iste trac
tatus. et ab eo sedule sus
citarentur quæ admodū
se post corporis sartina
anima gereret. qui ne ei
locus post exitū concede
retur. proxima nocte uox
desuper nomen eius in
clamitans ait; Antoni
exurgens eni et uide. Qui
egressus sciebat enī quib;
respondere deberet. et e
leuatis ad celū oculis.
uidit quendam longū
atq; terribilem. caput ad
nubes usq; tollentē. uidit
etiam pennatos quosdā
uolare cupientes. atq;
illum extensis manib;
prohibere transitū; Equi
bus alios apprehensos
elidebat ad terrā et alios
frustra retinere nitens
dolebat super se ad ce
lestia transuolare et man
mū gaudio merore mix
tum uicti uictoresq; tri
buebant; Statimq; ad

eum uox facta est dicens;
Anima aduerte quod vi
des; Et tunc cepit illu
minato corde intellige
re animarum esse cōscē
sum et dyabolum pro
hibentem qui et sibi re
tineret obnoxios & sanc
torum quos decipere
non potuerat cruciare
tur uolatu; Hys uisio
num incitatus exem
plis cotidie ad melio
ra crescebat; Neq; uero
id quod sibi fuerat reue
latum causa iactantie
fratribus indicabat. s;
sed cum orans ingiter
dei laudaret auxilium
interrogantibus con
pellebatur edicere nec
spirituales filios pura
in xpisto anima occul
tare quicquam uolebat
presertim cū eiusmodi
signorum relatio et a
morem ministraret pro
posito et fructum labo
ris ostenderet; Numquā
ille aut ira subita incita

tus pacenciam rupit.
aut humilitate exerit.
in gloriam; Nam om
nes clericos usq; ad vi
timum gradū ante se
orare compellens. epis
copis quoq; atq; pres
biteris quasi humilita
tis discipulus. ad bene
dicendum se caput sū
mittebat; Diaconos
quoq; qui ad eū utilita
tis causa ueniebāt. tū
pro adiutorio eorum
ipsis presentibus dis
putaret ad orandum
dominū sibi prepone
bat. non erubescens
et ipse discere; Nam in
terrogabat frequēter
eos cum quibus erat.
et si aliquid ab eis ne
cessarium audierat. se
fatebatur adiutū; Ha
bebat autē et in uul
tu magnam gratiam
et ammirabile a salua
tore eadē hoc munus
acceperat; Si quis eū
ignarus eius interme

87
titudinem monachorum
cum uidere desiderasset;
nullo indicante ceteris
pretermissis ad antoni-
um curebat. et anime
punitatem agnoscebat
et uultu. et per specu-
lum corporis gratiam
sancte mentis intueba-
tur; Nam semper hylar-
em faciem gerens. liq-
do ostendebat de celesti-
bus cogitare sicut scrip-
tura ait; Corde letante
uultus floret. et in me-
iore constituto tristat;
Ita et iacob agnouit
laban socerum suum
insidias sibi machina-
tem dicens ad filias ei-
us non est facies patris u-
uestri sicut heri et nudi-
ustertius; Sic samuel
agnouit dauid; Lenifi-
catores enim habebat
oculos et dentes sicut
lac candidatos; Simi-
liter agnoscebat anto-
nius. quia semper ean-
dem faciem inter pspe-

ra et aduersa tenens. nec
secundis extollebatur.
nec frangebat aduersis.
Frat enim et infidei pie-
tate mirabilis; Numquam
enim schismaticorum se mis-
cuit communioni. antiq-
eorum sciens transgres-
sionem atq; prauitate;
Numquam manicheis aut
alijs hereticis saltē ami-
calia uerba largitus est.
nisi tantum ea que pos-
sint ab iniquitatis eos
errore reuocare. denun-
tians talium amicitias
atq; sermones pdicationē
esse anime; Sic etiam ar-
ianos detestabatur ut
omnibus diceret. ne iux-
ta eos quidem esse acce-
dendum; Nam cum ue-
nissent quidam ariani
te. reperit post eorum era-
minationem infelicissi-
mam sectam et fugauit
eos de monte dicens.
multo serpentibus de-
teriores horum esse ser-
mones; Menciensibus

Autem arianis aliquando antonio ita ut se credere simularent. ammiratus eorum audaciam et iusti doloris iracommodus rogatusque ab episcopis presbiteris atque vniuersis fratribus alexandriam descendit ibique arianitas sermone publico condempnauit. vltimam esse hanc heresim et precursorum anticipisti affirmans predicabatque in populo dei filium non facturum ex vllis existentibus sed proprium et unius cum patre substantie. ne creatura potius. aut adoptio. aut appellatio uideretur. impium esse dices. uel mente concipere. erat quando non erat. cum uerbum dei qui est semper. patri sit coeternus. qui ex eo est natus patre qui semper est; uide aiebat; Cum arianus uobis nulla sit coniunctio.

Quae est enim societas luci cum tenebris? Hos fideliter credentes christiani estis. illi uerbum filium qui ex patre deo est creaturam dicunt; nullo interuallo agentibus separantur qui seruerunt potius creature quam creatori. qui est benedictus in secula. Ipsa michi credite uascuntur elementa. et omnis uis contra arianum furorem secundum apostoli dictum ingemiscit creatura quod sibi dominum suum per quem omnia. ex quo omnia facta sunt uideat aggregari; hec tanta uir predicatio ex primo non potest quantum ad fidei populos roborauerit. Letabantur quippe hostilem christo et inimicam heresim anathematizari ab ecclesie columpna; Nulla tunc etas nullus serus do

ni remansit; Luceo de
 xpianis; Pagani q̄
 et ipsi ydolorum sacer
 dotes ad dominicū im
 perium conuolabant
 dicentes; Precamur ut
 hominem dei uideam.
 quia hoc apud uniuersos
 erat conspicuum no
 men antony; Ambie
 bant saltem quoq; fim
 bnam uestimenti eius
 contingere multū sibi
 tactum prodesse creden
 tes; Quod tunc dyabo
 lica obsidione et uarijs
 infirmitatibus libera
 nquot simulacris crep
 ta sunt spolia. quanti
 ab errore gentiliū retrac
 ti nostro iuncti sunt
 gregi; Tanti certe ut pau
 cem dierum. ex ydolo
 rum superstitione con
 uersio omnem per an
 num credentiū uinceret
 turbam; Propterea cū
 ueruentem multitudinē
 comites repellerent esti
 mantes tedio illi con

uentum populi fore. ipse
 tranquillo animo dice
 bat; Numquid non hic
 cetus demonū maior est
 turbis; Numquid obse
 quentiū multitudo col
 luctatorum nostrorum
 in monte ceteruis est
 numerosior; Accidit ea
 am ut cum eum redeun
 tem circa portam prose
 queremur. a tergo quādam ^{mulier}
 clamitaret dicens; Ersp
 ta homo dei. filia mea
 atrocissimo ueratur de
 monio. erspecta obsecro
 erspecta. ne ego currens
 inteream; Hoc audito
 ammirabilis seueram
 monitus a nobis. uolēs
 tamen et ipse paululū
 substitit; Cumq; appro
 pinquante muliere pu
 ella iaceret explosa ora
 uit tacitus ad dominū
 ihesum. et ad nominati
 onem eius spiritus im
 pius statim egressus
 est; Puella incolumis.
 populus in laudibus dei.

mater in gaudio fuit. ipse
autem letabatur. quia
ad desideratam solitudi-
nem reuertebatur. erat
autem ualde sapiens. et
hoc in se mirabile habes.
quia cum literas non
didicisset immobilis ho-
mo. et mansuetus erat;

Aliquando etenim
duo philosophi ge-
tiles uenerunt ad eum.
putantes antonium se
posse decipere; erat uero
in exteriori monte; Quos
cum uidisset paganos
intellerit ex uultu et pro-
cedens ad eos per inter-
pretem ita cepit; Quare
tam longe ad stultum
hominem sapientes se-
uerare uoluerunt. Illis
dicentibus non esse illu-
stultum sed et nimium
sapientem. uigilanter
respondit; Si ad stultu-
uenuistis. superfluum est
labor uester; Si autem
putatis me sapientem
esse et sapientiam habe-

re bonum est. imitari
mi que probatis quia
bona conuenit imita-
ri; Si ego ad uos uenis-
sem uos imitarem; Sed
quia uos ad me quasi
ad sapientem uenuistis.
estote sicut et ego sum
christiani; Abscesserunt
philosophi utrumque
mirantes. et acumen
ingenij. et demonum
expulsiones; Alios
quoque similiter mundi
sapientes qui eu im-
dere cupiebant. quia
literas ignorabat. ta-
li disputatione colli-
gauit dicens; Respon-
dere michi quid prius
est sensus an littere.
et quid cuius exordia
est. sensus ex litteris.
an littere oriuntur ex
sensu. Illis asserentibus
quia sensus esset auc-
tor. atque inuentor lit-
terarum ait; Igitur
cuius sensus incolu-
mis est. hic litteras no-

requirit; Quis presen-
 cum post hanc colliga-
 tionem non exclama-
 uerit cum obstupuerit
 et ipsi qui uicti sūt. tan-
 tam in imperito litera-
 rum sagacitatem animi
 ammirantes. Neq; enī
 ut in solitudine et mon-
 tibus uersatus. atq; om-
 nem ibidem erigens in-
 tam. agrestis & rigidus
 erat. sed iocundus atq;
 affabilis. sermonem se-
 cundum apostoli dictū
 diuino conditum sale
 proferebat ita ut inui-
 dia careret. et amore
 omnium potiretur;
 Inter hec quasi parū
 esset bis gentilitatem
 fuisse superatam & ter-
 tio uenerunt iun ad eū.
 omni secularis pruden-
 tiae nube cecati. atq; uni-
 uersis philosophie stu-
 dijs arcum suarum esti-
 matione doctissimi; hū-
 cum rationem ab eo en-
 gissent fidei quam in

xpīsto habemus et uite
 rentur arguta sophisma-
 tum interrogacione de
 diuina cruce cum illude-
 re. in silencium paululū
 uoce compressa primū
 eorum miseratus est er-
 rori deinde per interpre-
 tem qui eius uerba dili-
 gentissime in grecum so-
 lebat exprimere sermo-
 nem. ita exorsus est di-
 cens; Quid pulchrius
 est. quid ue honestius
 crucem colere. an adul-
 tera parocidium uel
 incestum hīs assignare
 quos colitis. cum in alte-
 ro sit contemptus mor-
 tis insigne uirtutū. in
 altero turpis religio ob-
 scenitatis magistra. Ad
 melius est dicere quod
 uerbum dei manens ut
 erat ob salutem nostrā
 humanum corpus assūp-
 serit ut societate morta-
 litatis nos ueheret ad
 celum participes q; na-
 ture celestis efficeret. an

ut ipsi asseratis diuine n-
mentis haustum ad ter-
rena ueneranda submit-
tere. aut pecudum atq;
serpencium formis cele-
ste nomen includere. Quo-
ore xpistianorum cir de-
lilitatem audetis irridere
dicencium xpistū filium
dei sine sui detrimento
et cepisse esse quod non
erat et mansisse quod fu-
erat. cum ipsi animam
de celestibus detrahen-
tes. non tantum honu-
num sed et pecudum so-
leatis sepire corporibus.
Cristiana credulitas pro
salute mundi dominū
suum uenisse testat. uos
uero innatam animam
predicantes ultro citroq;
transfertis. xpistiana fi-
des que omnipotenciā
clemenciam q; dei uene-
ratur consequenter i car-
nacionem dicit deo fuis-
se possibilem ita tamen
ut non euacuauerit dig-
natio dignitatem: uos

qui animam exsplendi-
dissimo dei fonte manā-
tem turpiter decauisse
iactatis. qui mutabile
atq; conuertibilem eam
post sui diminucionem
audetis asserere iam illā
quoq; naturam domina
seculorum per anime
tumelias impia lingua
temeratis; Imago enim
que secundum uos na-
turalem similitudinem
sui retinet auctoris. cui
una est ex quo defluit
eadem q; substantia. hu-
militates proprias. et
iniurias consequenter
ad sui originem remittit.
Igitur animaduertite
tumelias animarum
ad patrem ut appella-
tis earum per uestram
blasphemiam redunda-
re; Cuius xpisti domini
nostri hic nobis inge-
ritur. Rogo que hic est
religionis obscenitas.
Nonne potius est cruci
colere. aut alicuius q;

nens mortem ab iniquis
 hominibus illa tam pa-
 cienter sustinere quam
 ipsis dijs plangere post-
 osum uagos incertos
 q̄ discursus. Pudeat q̄so
 uos insidiarum tripho-
 nis pudeat saturni fuge.
 et deuoracionis crudelis-
 sime liberorum; Erubel-
 scite parricidio iouis et
 incesti. erubescite raptu
 eius et coitu mulierum
 et puerorum. sicut uestri
 fingunt poete ad exple-
 dum immatissime libi-
 dinis furorem. molles
 dedit in amorem uagi-
 tus; Ille indane fluit
 sinus. ipse amator ꝛ ꝑꝑe-
 cum; Ille modulatis a-
 lis ledeos petiuit apler-
 us. ille in proprium se-
 mens serui. regium pu-
 erum ministris aubus
 polluit; hec uos creditis.
 hec colitis. hec sunt ues-
 trorum ornamenta tem-
 plorum; Equo deprecor
 pro uestra salute nost-

dicta pensate iudicio ꝛ
 cuncta; In nichil in li-
 bris credendum est xpis-
 tianis. Si nichil nec cru-
 cis quodq̄ cui detrahitis
 nomen agnosceas. Si v-
 niuersa credenda sunt
 cur cum in eisdem libris
 cruce resurrectio copulat.
 passionem diuinam sto-
 lido laceratis eloquio.
 et non statim iungitis
 cecorum uisum. surdorum
 auditum. claudorum
 cursum. lepre emunda-
 tionem. seruiens ambu-
 lanti domino suo mare.
 demonum fugas. resur-
 rectionem mortuorum.
 et defunctorum ab inferis
 reditus: hec omnia scrip-
 turis diuinis quas in-
 terpolatis inserta sunt.
 et in isdem uoluminib;
 continentur preconia
 maiestatis et mortis.
 Quamobrem odio quo
 imbuti estis abiecto. in-
 uenietis ilico et domi-
 num esse uerum ihesu.

et salutis humane gra-
cia. fragilem assumpsisse
naturam; Vestram tamē
si non pudeat nobis nar-
rare religionem; Sed q̄s
error infelix poterit refer-
re culturas de tanta rey-
feditate atq; uecordia.
nisi forte ut audio fabu-
losas asseratis decorum
uestrorum et obscenita-
tes. et crudelitates. et
mortes allegoricas uela-
minibus. liberum patre
terram. semiclodum wl-
canum et debilem. igne.
iunonem. aerem. apol-
linem. solem. dianam.
lunam. neptunum. ma-
ria. libidinum principē
iouem. etherem interp-
tantes. hec post hanc
excusacionis proacacita-
tem creditis dominum.
sed creaturas creatore
contempto suscipitis;
Quod si forte pulchritu-
do uos elementorum
ad sue traxit ueneracio-
nis modum. fas erat

custodire; Oportebat
tantum mirari nec co-
lere. ne facture uenera-
cio creatoris esset inu-
ria; Nam istiusmodi q̄
uos consequimini raci-
o prepostera est et per-
uersa. et architecti hono-
migravit ad domum?
et media ad remedia
science confertur; Om-
num quoq; artificum
merita uel laudes. ad
opera transferentur;
Quid ad hec dicitis ut
agnoscamus que sit
crucis ridicule uobis
ignominiosa confessio?
hac disputacione con-
uertentibus inter se p-
phylosophis oculos. si-
mulq; musitantibus
subidens antonius.
rursus per interprete
ait; Predurum namq;
uidetur cuncto open.
quociens iusto unuer-
se rei tenore calcato. o-
pens merita factis ma-
gis quam factoribus

attinguntur; Elementa
 quidem ut memoravi
 ex ipso conspectu sua
 comprobant seruitute;
 sed quoniam uos ob
 seruacione dyalectica
 necessaria ut putatis
 neque colitis. hoc quo
 que artificio etiam nos
 nostram religionem
 compellit affirmare.
 respondete michi; Cog
 nitor dei que admodum
 manifestus approba
 tur per lectionem uer
 borum. an per opacio
 nem fidei? Et quid an
 quius est opacio fi
 dei. an disputacio per
 argumenta procedens?
 Illis respondentibus
 firmiorem esse sermo
 nibus operacionem?
 et hanc liquidam de
 deo cognicionem bene
 eos et ipse dixisse con
 sentit. quia operacio
 que ex fide descendit
 animi gerit affectus.
 dyalectica uero ex arti

ficio componencium
 sumpsisse opposicionis
 exordium; Cum ergo ait
 operacionem fidei ani
 mo insitam quis habu
 erit. superflua erit ei uer
 borum composicio per
 quam contemptam sen
 su nostro credulitatem
 temptatis euellere. et
 tamen sepe uos nostras
 explicare intelligencias
 non ualetis; Ita solidio
 ra sunt mentis opera.
 quam sophismatum frau
 dulencia conclusio; Nos
 xpistiani misterium uite
 nostre non in sapientia
 mundi habemus reposi
 tum. sed in uirtute fidei
 que nobis a deo attribu
 ta est per xpistum; hanc
 oracionis mee ueritate
 rerum que geruntur co
 tidie ordo commendat.
 nobis imperitis et litte
 rarum uestrarum igna
 ris. ad dei cognicionem
 eius sola uerba sufficiunt;
 Ecce nos gentilitatis tot

gregibus abstracti in u
niuersum orbem cotidi
e. **p**pagamur. uobis uero
post aduentum domini
nostri uodose sophisma
tum defecere uersucie;
Ecce nos simplice xpisti
fidem docentes. ydolatr
am debellauimus; **P**er
predicationem ignomi
uiose crucis. aurata tem
pla ceciderunt; vos si po
testis ostendite quos co
tione uerborum gen
tilitatem xpisto pponere
sueueritis; **P**er omnes
iam terras uerus xpist
dei filius agnitus est.
nichil eloquencia sophi
matum. nichil disputa
cio philosophie multi
tudini potest obesse cre
dencium; **C**rucifixum no
minamus et uniuersi
demonos quos uos co
litis ut deos rugunt.
atq; ex obsessis corporib;
ad primum dominice
crucis signum fugant;
Vbi sunt illa fabulosa o

racula. ubi egyptiorum
incantaciones quo pro
fecere magorum carmi
na; **C**erte tunc uastata
sunt omnia cum de sua
cruce mundo xpistus i
tonuit; **N**ichilominus
pretermissis uos debili
torum. facat erius glori
osam ihesu mortem ir
ridere conamini; **I**llud
autem quale est quod
numquam infestacione
regali concussa gentili
tas. immo uero seculo
cara. et hominu presi
dys fulta. iam corruit;
famuli xpisti quo plus
preminur. eo magis
allurgimus. et florem;
Vestra simulachra orna
tis quondam septa pa
rietibus uetustate col
lapsa sunt. xpisti uero
doctrina que uobis stul
ticia uidetur et ludus.
licet tyrannica perse
quencium principum
temptamenta ptule
rit; licet uarijs sit in

92
curfata terroribus nul
lo terrarum orbe cōclu
ditur. nullo gentium
barbararum fine prohi
betur; Quando enim
diuina sciencia & tantus
splendor illuyt. quando
tot in se conuenerunt uir
tutes. continencia ima
mmonio uirginitas i
ecclesia floret. martyriū
pro deo suo gloriosa cō
francia. quorum omni
um auz xpisti principi
um est; Cum interim u
uos inter tantos uir
tutum choros sillogis
morum iecia tenditis.
et ueram rerum lucem
tenebris conamini ar
gumentationū obuol
uere; Ecce nos ut dicit
doctor noster non i gen
ali persuasione sed in
fide apertissima suade
mur. que uerborū affir
mationem preuenire
conuenit; Assūt quip
pe patientes a demoni

bus uerati; Quos cum
in medium produxisset
uerba repetiuit dicens;
Nunc uos collectionib;
uestris uel quo uultis
malefico carmine deos
uestros quo putatis ex
pellite. sin autem non
potestis uictas man
date. et ad xpisti trophe
a confugite. et statim cru
cifixi credulitatem ma
iestatis potencia prose
quetur; Dixit et inuoca
to nomine ihesu cum ui
tale signum in sacro nu
mero trinitatis pressis;
in frontibus cum expul
sis demonibus uua pre
sencium philosophorū
confutata sapientia est;
Expauerunt enim stupe
tes hominem. cui post
tantum ingenium af
flue ret signorū diui
na largicio; At ille
vniū sa que curauit
xpisto ferens. usus ē
affatu reciproco et ait;

Nolite me putare hys
sanitatem dedisse xpc
p seruos suo facit ista mi
rabilia; Credite et uos
et uidebitis quia deuo
ta deo fides et non elo
quencie uanus tumor
talia signa mereatur;
Confugite ad crucifixi
legem nos quoq; eius
imitamini famulos &
sciencie fide contenti n
nulla deinceps secula
ris prudentie argumē
ta queratis; hactenus
antonio dicente miro
philosophi stupore per
cussi sunt et cum hono
rificatō salutatu ab eo
recedentes a mulcum
eius fatebantur sibi p
fuisse conspectū; hoc
in uiro mirabile est ut
hominem in extremo n
mundi lumine cōdi
tum et fauor prin
cipum et om nis ce
lebraret aula regalis;
Nam constantinus au

gustus et eius liberi
constans et constanti
us talia cognoscentes
crebro ad eum quasi ad
patrem missis litteris
obsecrabant ut reciper
cis eos scriptis exhila
raret; At ille eiusmodi
manens qualis ante
quam littere ad eum
uenirent fuerat nec sa
lutacione principum
mouebatur et tamq̄
non acceptis litteris
conuocans monachos
dicebat; Reges seculi
nos epistolas miserunt
que hinc xpistianis ad
hibenda miraco est
Licet enim diuersa sit
dignitas. ac tamen ei
dem nascendi motu
q; condicio est; Illa sit
omni ueneracione p
colenda illa toto ani
mi affectu retinenda
quod deus hominib;
legem scripserit quod
p filium suum prin

ecclesias ditauerit elo
 quijs; Que monachis
 est ratio cum epistolis
 regum: Tur accipiam
 litteras quibus colue
 ra nesciam reddere sa
 lutacionis obsequia.
 Igitur rogatus ab uni
 uersis fratribus ut cuf
 rianos reges suis litte
 ris refrigeraret. ne scili
 cet per silentium eius
 exasperarentur. ad sus
 ceptas epistolas conue
 niencia rescripsit; Lau
 dauit primum quod
 xpistum colerent. deinde
 salutaria persuasit. ne
 magnam putarent
 regiam potestate. ne
 presenti carnis impe
 no tumentes. se homi
 nes esse nescirent. et iu
 dicandos a xpisto obli
 uiscerentur; Ad postre
 mum clemencie circa
 subiectos et iusticie. cu
 re quoque inopum am
 monuit atque serpiter
 num unum esse regem

omnium seculorum ihe
 sum xpistum epistolis
 testatus est. Sancta quo
 que apud cunctos antonii
 florebat opinio. ita ut
 eius filios se nominari
 cuperent; Magna etenim
 cum aduentibus af
 fabilitas omnium in se
 studia conuertebat; Post
 quam ergo gentiles con
 futati. reges ammoniti.
 fratres ab eo sunt conso
 lacione releuati. ad inte
 nozem montem. et ad
 rigorem solitum regres
 sus est. ibique sepe cum in
 troeuntibus deambulans
 ac residens. stupebat si
 cut in danielle scriptum
 est. et interiectis horarum
 spacijs consequencia re
 spondebat ut intellige
 retur aliqua reuelacio
 nis uidisse secreta; Nam
 in monte positus ea que
 in egypto gerebantur.
 longe preuidens episco
 po serapioni ibi constitu
 to narrauit; Lamentabi

hys litteris pnci
 pes susceptis ue
 hemētissime leta
 bantur

his sequitur uisio et om-
ni lacrimarum fonte plá-
genda;

Dym enim fratribus
circa se sedentibus
oparetur. intente erexit
oculos ad celum gemēs
atq; suspirans; Et post
āliquantulum spacū
reuelacionis incepte.
nimio dolore cōtremu-
it. et statim firmis genib;
ante dei uultum. prouo-
lutus orauit. ut clemen-
cia sua futurum auerte-
ret scelus; Succedunt
oracioni lacrimae. metus
ingens inuadit presen-
tes. obsecrant ut tante
calamitatis exponeret
uisionem; Singultus
occupant uocem. lingua
fletibus prepeditur. et
in medio conatu gemitu
sermo interrūpitur.
uir tamen cum uocife-
ratione luctuosa ait; Me-
lius erat o filioli impen-
dens piaculum circa mor-
te lucrari; Sic incipiens

rursum lacrimis uincit
et inter egra suspiria tan-
dem pectori comodans
uocem. magnū inquit
quoddam et uniuersis
seculis inauditū immi-
net nefas; Magna fides
catholica turbine sub-
uertetur. et homines in-
mentis similes. xpisti
sancta diripient; vidi
enim altare domini in
milorum circumdata
multitudine. qui crebris
calcium ictibus omnia
dissipabant; hec est cau-
sa gemituum meorum
quos audistis; Et facta
est uox domini dicentis;
Abominabitur altari-
um meum; Hec mox
uisionem sequitur ef-
fectus; Nam post ānos
duos seu a arianorum
erupit insania; Tunc
ecclesiarum fuerunt ca-
pine. tunc diuinorum
temeratio uasorum. tunc
polluta sunt munita
ua. tunc paganorum

94
presidia aduersum xpif
tum comparata. cum
assumpcione palmarū.
quod idolatrie apud a
lexandriam insigne est.
ad ecclesiam p̄gere con
pellebantur. xpistiani
ut ab arianorum popu
lis cederentur; Propter
scelus horruit animus
replicare que gesta sūt;
virginum matronarū
q̄ creptus est pudor. sā
guis ouium xpisti i xp̄i
templo effusus uene
randa respicit altaria;
Baptisterium pro uolū
tate gentilium pollutū
est; nichil defuit uisio
nis ueritati; monstra
uit effectus quod calci
trancium mulorum i
disciplina. ariano
rum esset impietas; q̄;
istam tristitiam conse
quenti uisionis prospe
ritate consolatus est &
ait; Nolite filii meo
ri uos penitus dedere;
ut enim uatus est do

minus sic rursus mise
rebitur. et sue cito eccle
sie recuperabit ornatū.
eos q̄ qui in persecutio
nibus xpisti fidem ser
uauerunt. solito uidebi
tis fulgore lucentes; Re
uertentur in foueas suas
serpentes. et religio lon
gius p̄pagabitur; Tantū
uidete ne fidei uestre sin
ceritas ariana labe sor
descat; Non apostolorū
sed demonum et patris
eorum dyaboli doctrina
ista est; Obiit per infir
miam iumentorum simi
lis pecudum eorum ex
pressus est animus; huc
usq̄ antonius. sed nos
minime conuenit diffi
dere tam grande mira
culum per hominem po
tuisse ostendi; Saluato
ris enim promissio est
ista dicentis; Si habue
ritis fidem sicut granū
synapis dicetis huic mō
ti transfer te et transfe
retur. et nichil impossi

bile erit uobis; Et iterum;
Amen dico uobis. Omne
quodcumque petieritis a
patre in nomine meo ^{uobis} da
bit; Petite et accipietis;
Ipse enim suis discipulis.
et uniuerso credentium
gregi. nunc subiectione
demonium nunc uaria
rum infirmitatum pol
licens curacionem aie
bat; Quod gratis acce
pistis. gratis date; Num
quid sue uirtutis impen
o curabat antonius.
Numquid sue possibili
tatis arbitrabatur esse qd
fecerat; Oracionibus no
preceptis demones mor
biq; cesserunt. et ad xpisti
domini nostri nominaci
onem uniuersa perfecta
sunt; Nemo sapientium
sanitatum ammiracione
ascribebat antonio. sed
domino ihesu. qui solita
erga creaturas suas exhi
bens beniuolencia. nunc
quoq; per electum famu
lum suum indulgenter

exercuit; Antonius tan
tum orabat. et dominu
ob uite eius merita cūc
ta largiebatur; Sepe
autem et contra uolu
tatem ad exteriorē
montem a fratribus
ducebatur; Et cum iu
dices qui ad exterius
adisterium propter
asperitatem itineris
obsequencium multi
tudinem. et horridam
solitudinem ne non
poterant. precano qsi
erunt ut eius fineren
tur aspectibus nec im
petrare possent. quia
molestissime ferebat
ueracionem discursuū.
iplos catenatos quos
aut noxietas. aut uigi
publicus construerat
ad eum destinabat. sci
entes tales ab antoni
o non posse contempni;
Quorum fletibus supe
ratus pertraheretur
ad exteriorē montem;
agnoscens labore sui

ualem miseris fore;
 suadebat iudicibus q̄
 eum inuitauerant ut
 in sententia proferen-
 da et odio et gratie dei
 timorem ante poneret.
 nec ignorare eos debe-
 re quod scriptum est;
 In quocumq; iudicio
 iudicaueritis. in eo iu-
 dicabitur de uobis; Et
 tamen inter medios
 sermones care sibi soli-
 tudinis recordabatur;
 Post coactam ita p̄sen-
 tiam. quam duas p̄ces
 et quod uerius est mi-
 serorum fletus extorse-
 rat post salutaria mo-
 nita. post reorum com-
 mendacionem quorū
 dam uero et absolucio-
 nem postulanti duci
 ut paulo largius eide
 suam p̄sentiam idul-
 geret. ait non posse se
 ibidem diucius mora-
 ngrato usus exemplo
 quod pisces cum ex aq̄
 extracti mox in areni

terra moriantur solis ca-
 lore. ita et monachos cū
 secularibus retardantes
 humanis statim resolu-
 tionibus. Ob
 id ergo inquit conuenit
 ut pisces ad mare ita q̄
 nos ad montem festina-
 re. ne tardantibus nob̄
 aliqua p̄posita succedat
 ignauia; Pre tanta ho-
 minis sapientia dux mi-
 raturus uitam de eo tulit
 ueram q̄ sententiam
 dicens. uere istum dei
 esse famulum nec irul-
 tico homine tantam
 aliquando inesse potu-
 isse sapientiam. nisi di-
 uino amore regeretur.
 Preterea cum balacius
 qui sub nestorio p̄fecto
 alexandrie dux egypti
 fuit homo ariane mi-
 quitatis studiosissimus
 fauctor ita xp̄isti ecclesi-
 am persequeretur. ut
 animo uesano uirgines.
 monachos q̄ nudatos
 uerberaret in publico.

ad eum antonius litte
ras misit. quarum ista
sententia est; video uā
dei uenientem super
te. desine persequi xpi
anos. ne te ira occupet.
que proximum iam tibi
minatur interitū; legit
infelix epistolam et irri
sit. atq; eam execrans
proiecit in terram porci
tores quoq; multis af
fectu iniurijs. et antonio
taliam renuñciare prece
pit; Desine nostri esse
solicitus. quia cura tan
topere tibi monachorū
est. etiam ad te mei ui
goris transibit discipli
na; Sed confestim mi
natozem oppressit sup
plicium. et post quinque
dies os effrenatū illius
diuina compescuit; Eg
ditur enim ad primam
mansionem alexandrie
que appellatur cereu. cū
supradicto egypti p̄fecto.
nestorio. uel iun̄t equis.
quos inter omnes bala

cuis cuius erant man
suetissimos nutrebat.
Cum igitur pariter soli
to sibi met equi allude
rent. maior quo nesto
rius uehebatur. morsu
repentino balacium
deussit in terram. ac
sic in eum inhians fe
mora eius lacerauit
atq; corosio. ut stam
relatus ad ciuitatem
post tertium diem mo
reretur. uniuersi q; ag
noscerent minarum
ab antonio p̄dictari
effectum quanto cius
consecutum; Digno
p̄secutoris fine comple
to. ceteros ad se ueni
entes mira cum moti
tia ammonēbat. ut di
lita seculari dignitate
remocioris uite beat
tudinem appetere;
Si qui autem maiore
potestate premebant.
nec poterant optinere
iusticiam. ita eos ob
e defendebat. ut ipse

96
pro illis pati uideret
iniuriam; Multis utilis
fuit preclari sensus ora-
tio. multi magnis diui-
cijs et altiori gradu mi-
licie derelicto. eius ad-
herere cupiebant cur-
uulis; Et ut infinita
ueni sermone compre-
hendam. bonū egypto
medicum. xpistū indū-
sciat; Quis non tristi-
tiam apud antonium
mutauit in gaudiū.
Quis non iram uertit
in pacem. Quis orbi-
tans luctum non ad eū
temperauit aspectū.
Quis non merore pau-
peratis quo premeba-
tur abiecto. statim et
diuitum desperit opu-
lencias. et in sua letat
est paupertate. Quis
post lassitudinem mo-
nachus non eius iua-
tus est hortatu. Quis
adolescens etatis suc-
census ardoribus non
ex eius ammonitu pu-

dicie amator fuit. Quis
ueratus a dyabolo sine
medela redijt. Quis in
mici cogitationibus dis-
tractus non ceca tempe-
tate sopita. sereno regis-
sus est animo. Sciebat
enim quod quisq; labora-
ret in cōmodo. et ex uite
meritis discrecionē spi-
rituum agnoscens ad-
hibebat morborum pro-
ut erant uulnera sanita-
tem; Unde effectum est
ut post eius disciplinā
omnes dyaboli pande-
rentur infidie; Multe q;
ad eius conspectum de-
sponsate puelle. ab ipso
pene thalamo receden-
tes. in ecclesie matris g-
mio confederunt; Quid
plura. Locus orbis ho-
mines ad eum conflue-
bant. et uniuersarum
gencium uarietas belli-
cosissimum contra demo-
nes uirum conspiciere
gestiebant; Nullus se
frustra illuc uenisse con-

questus est. omnib; delectabile atq; iocundum laboris commercium fuit. fatigatio enim itineris emolumentum uicij reportabat. sicut rei probauit effectus. Nam post resolutionem eius quasi communi uulnere orbitatis excepto proprium singuli lurerunt parentem; Qui autem finis eius uite fuerit dignū est et me commemorare. et uos cum desideretis audire. quia et hoc imitabile in eo cunctis fuit; Iuxta consuetudinē ad uisitandos fratres qui in exteriori monte monte erant uenit. ibiq; a diuina prouidencia de sua morte condiscens ita exorsus est. Vltimam filioh patris audite sententiam; Non enim arbitror quod in hoc seculo iterum nos uisuri sumus; Cogit condicio nature. ut post centenari

um numerum quem annis quinq; supergredior iam resoluat. Ita locutus audientium pectora contristauit. gemitus lacrimęq; de ta merencia consecute sunt; Implerebantur cum uniuersi quasi inde seculo recessurum. At ille tamquam aliena deserens. ad patriam proficisceret. magna cum leticia percipiebat desidiā instituto non debere superpere sed tamquam cotidie morituros ut ante predixerat a sordidis cogitationibus animam custodire. omnem emulationē ad sanctos quosq; conuertere a malicia. uos uero ad scismaticos nec prope quidem accedere. satis enim auebatur eorum antiquam peruersionem; Neq; cum arrianis in com

mune iungamini. q̄a
 impietas eorum iam
 omnibus manifestata
 est; hys etiam illud ad
 debet nullum debere
 xp̄istianum cum seculi
 uideat potestates pro
 arianorum et melicia
 norum pugnare nequi
 aa. a xp̄isti territum dis
 cedere ueritate. mortali
 um illam esse defensio
 nem. nec diu fallacem
 permanere posse phan
 tasiā; Quapropter a
 uebat custodienda est pi
 a fides in xp̄isto et patrum
 religiosa traditio. quam
 et scripturarum lectione.
 et orbe mee paruita
 tis didicistis ammoni
 tu; fuito sermone eū
 fratres uehementissimē
 retardabant: glorioso
 patris cupientes termi
 no decorari; Sed multas
 ob causas quasi silenci
 o demonstrabat. precipu
 e tamen ob presumptā
 egypti consuetudinem

contradixit; Mos etenim
 egyptijs est nobilium.
 et precipue beatorum
 martyrum corpora lin
 teamine quidem obuol
 uere. et studium funeri
 solitum non negare. ter
 ra uero non abscondere.
 sed super lectulos domi
 posita reseruare; hunc
 honorem quiescentibus
 reddi. in ueterate consue
 tudinis. uanitas tradi
 dit; De hoc antonius se
 pe episcopos deprecatur
 est. ut populos ecclesias
 tica contestatione corri
 gerent. et laicos uiros
 ac mulieres ipse rigidi
 us conuenit dicens. nec
 licitum. nec legitimum
 hoc esse. nec deo placitū.
 quippe cum et patrum
 archorum sepulchra. que
 ad nos usq; perdurant.
 hec facta conuinceret;
 Dominici quoq; corporis
 exemplum oportere intui
 en uuebat. quod in sepl
 thro positum. lapide usq;

ad resurrectionis diem.
tercium clausum fuerit.
atq; hys modis uicium
cura defunctos egypti
etiam si sancta essent cor
pora coarguebat dicens;
Quid maius aut sancti
us corpore potest esse do
minico. quod iuxta con
suetudinem gentium ce
terarum humo conditū
est. hec iuxta persuasio
multorum insitum euel
lit errorem. et repositis
interram cadaueribus.
domino gratias p bono
magisterio retulerunt;
Metuens igitur consue
tudinem supradictam
ne eodem etiam circa se
laberentur errore celeri
ter ualedicens monachi
qui confluxerant. ad do
minicum uirtutis habi
taculum repedaunt; Post
menses autem paucos
cum mediocre incommo
dum senilia membra tur
basset. uocatis ad se duo
bus fratribus quos ibide

ante quindecim annos
modico interuallo se u
inctos instituebat. qui
q; ei etiam semper erat
ministrare ait; Ego qui
dem filioli secundum
eloquia scripturarum
patrum gradior uiam.
iam enim me dominus
inuitat. iam cupio uide
re celestia. sed uos dul
cera mea ammonco. ne
tanti temporis laborem
repente perdati; hodi
e uos religiosum studi
um arripuisse arbitra
mini et cepte uolunta
tis fortitudo succrescat;
varias demonū nostis
insidias. uidistis eorum
et impetus feroces. et
uires effeminatas; he
sum suspirate credulita
tem nominis eius uel
tis figite mentibus. a
certa fide uniuersi de
mones fugabuntur;
o mentore etiam am
monitionū mearum
incerte conditionis in

tam ancipitem cotidie tractate. et celeste uobis premium sine cuncta mine tribuetur; Sasma tiorum et hereticorum uenena uitate meum circa eos odium secta mini xpisti sunt inimi a; Satis ipsi quod nul lus michi nec pacificus quidem sermo cum eis aliquando fuerit. ppter prauam eorum uolun tatem. et pertinax con tra xpistum bellum; In hoc autem magis esto te solliciti ut domini precepta seruetis. ut post mortem uestram sancti quiq; quasi ami cos et notos in eterna tabernacula uos recipi ant; hec cogitate. hec sapite. hec retexite. et si qua mei uobis cura. si qua patris memoria est. si michi uicarium representatis affectum nullus ad egyptu me as perferat reliquias.

ne uano corpus honore seruetur. ne uituperato ut nostis ame ucu. etia circa me seruentur. obse quia; huius enim rei g cia maxime huc sum re gressus; vos igitur hu mo tegite. uos patris o perite corpusculu et illud quoq; senis uestri custo dite mandatum. ut ne mo preter uestram dilec tionem locum tumuli no uerit; Confido in domino quia necessario resurrec tionis tempore hoc cor pusculum resurget incor ruptum; uestimentoru autem meorum sit ista diuisio; Melotem et pal lum tritum cui super ia ceo. athanasio episcopo date. quod ipse michi no uum detulerat; Serapi on episcopus aliam ac cipiat melotem; vos ci licianum habetote uesti mentum. et ualete uis cera mea; Antonius eni migrat. et iam non erit

in presenti seculo uobiscum;
verba finierat. et osculan-
tibus se discipulis exten-
dens paululum pedes.
mortem lenis asperit ita
ut ex hilaritate eius uultus
sanctorum angelorum
qui ad perferendam ani-
mam eius descenderant
presencia nosceretur; hos
intuens tamquam ami-
cos uideret. animam ex-
alauit. et additus est pa-
tribus secundum ordinem
scripturarum; Seruaue-
runt mandata discipuli.
inuolutum corpus ut p[ro]-
ceperat humo operien-
tes. et nemo interim usque
ad hanc diem preter eos
ubi sit conditus nouit;
Legatarius autem anto-
ny benedicti qui tritum
pallium cum melote im-
perio eius meruerat ac-
cipere. antonium in an-
tony muneribus amplex-
tatur. et tamquam mag-
na hereditate ditatus. le-
tatur per uestimentum

recordatur ymaginem
sanctitatis; hic antoni-
o uite terminus fuit.
ista principia mentoz.
que licet partim ut p[ro]-
dixi sermone narraue-
rim. tamen ex hys po-
testis aduertere qual-
ter homo dei a puerni-
a ad senectam usque pue-
neit. quod omni semp[er]
dubitacione calcata.
nec languori. nec longe-
quequam etati aliqu-
do concesserit. magis
autem equalitatem p[ro]-
positi tenens. nec uel-
mentum mutauit. nec
pedes lauit. nec escam
sectatus est molliore;
Oculorum quoque aciem
et numerum dencium
licet paululum ob eta-
tem uiderentur atari.
nec non et pedum inco-
sum. tocus etiam cor-
poris firmitatem. ita
contra iura nature me-
ritorum gracia custodi-
uit. ut lautorum corpo-

rum que balneis atq;
 delicijs confouentur.
 hilarior eius caro uide
 retur; hoc etiam frater
 quod per omnes puin
 cas amor eius fama q;
 uoluit. quem nec li
 morum disseminatoru
 oratio luculenta nec n
 mundane sapientie dis
 putatio. nec nobilitas
 generis. nec opum infi
 nita congestio comen
 dauit. cui omnium ore
 est ascribendum nisi
 xpisto cuius hoc donu
 est qui deuotos eius a
 nimos erga suam pui
 dens maiestatem ho
 minem alio pene orbe
 celatum. et inter tantas
 positum solitudines af
 frice. hyspanie. gallie.
 italie. illirico. ipsi etiam
 que urbium caput est
 rome. ut in exordio pro
 miserat demonstrauit.
 Licetatoris est ista benign
 itas. que famulos su
 os licet nolentes nobi

litare consuevit. ut uir
 tus possibilis nec extra
 humanam esse natura.
 sanctorum doceatur ex
 emplis. et ad beate uite
 imitationem ex fructu
 laboris optimus quisq;
 impellatur. Hunc itaq;
 fratribus librum mag
 nopere legere curate. ut
 agnita fidei uita subli
 mium monachorum.
 sciant quod saluator
 noster ihesus xpistus
 glorificantes se glorifi
 cat et seruientibus sibi
 met non tantum regna
 celorum sed etiam hic in
 ipsis moncium secretis
 latere cupientibus fame
 tribuit nobilitatem. sa
 licet ut ipsi fruantur lau
 de meritorum. et ceteri
 eorum prouocentur ex
 emplis. Si autem neces
 sarium fuerit et gentib;
 legite. ut uel sic agnos
 cant quia dominus nos
 ter ihesus xpistus non
 solum est deus dei filius

sed etiam hijs qui eum
solicite colunt. et in eū
fideliter credunt. hanc
dedit potestatem ut de-
mones quos illi deos
esse arbitrantur concū-
cent atq; eiciant decepto-
res scilicet hominum et
totius corruptionis ar-
tifices. *Finit uita beati an-
tonij ab athanasio episco-
po greco eloq; edita. ab e-
uagrio p̄sb̄ro in latinū trā-
lata; Incipit uita sancti*

T*pauli primi heremi*
ster multos te;
sepe dubitatum est
a quo potissimū mo-
nachorum heremus
habitan cepta sit; Qui-
dam enim alius repe-
tentes a beato helya et
a johanne. principia sup-
serunt; Quorum helyas
plus nobis uidetur fuis-
se quam monachus. et
johannes ante pphetare
cepisse quam natus est.
Ilij autem i. quam opi-
nionem uulgus omne

consentit asserunt an-
tonium huius positi
caput. quod ex parte
uerum est. Non enim tā
ipse ante omnes fuit.
quam ab eo omnium
incitata sunt studia;
Amathas uero et ma-
charius discipuli an-
tonij e quibus super-
or corpus magistri se-
peluit. etiam nunc af-
firmant paulum quen-
dam thebeum princi-
pem rei istius fuisse nō
nominis; Quam opi-
nionem nos quoq; p-
bamus; Non nulli et
hec et alia prout uo-
luntas tuht iactant.
sub terrano specu tunc
tum calcaneotenus
hominem. et multa
alia que prosequi ocū
est incredibilia fingen-
tes. quorum quia ipu-
dens mendacium fuit.
ne refellenda quidem
sententia uidetur. Igr
quia de antonio tam